

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017 ROKU
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

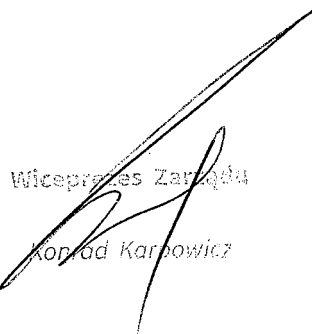
Sprawozdanie z całkowitych dochodów.....	5
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	9
1. Informacje ogólne.....	9
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	9
3. Skład Zarządu Spółki.....	10
4. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	10
4.1. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego.....	10
5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	10
6. Inwestycje Spółki.....	11
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	11
7.1. Profesjonalny osąd	11
7.2. Niepewność szacunków.....	11
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	13
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	14
10. Działalność zaniechana.....	18
11. Zmiana szacunków	18
12. Istotne zasady rachunkowości	19
12.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	19
12.2. Rzeczowe aktywa trwałe	19
12.3. Wartości niematerialne.....	20
12.4. Leasing	20
12.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	23
12.6. Inwestycje w udziały i akcje.....	24
12.7. Aktywa finansowe.....	24
12.8. Wbudowane instrumenty pochodne	25
12.9. Instrumenty pochodne	26
12.10. Zapasy	26
12.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	26
12.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.....	26
12.13. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	26
12.14. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	27
12.15. Rezerwy.....	27
12.16. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	27
12.17. Płatności w formie akcji.....	27
12.18. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	27
12.19. Podatki.....	28
12.20. Wycena do wartości godziwej.....	29
13. Segmenty operacyjne.....	30
14. Sezonowość i cykliczność	30
15. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Spółki	30

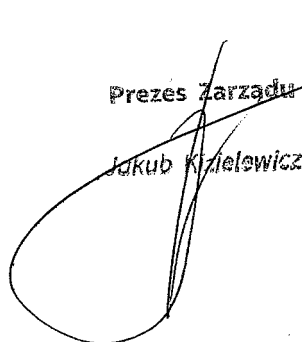
15.1. Emisja obligacji.....	30
15.2. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych.....	31
16. Przychody i koszty.....	31
16.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych.....	31
16.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat.....	31
16.3. Przychody odsetkowe.....	31
16.4. Pozostałe przychody finansowe.....	32
16.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych.....	32
16.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu.....	32
16.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego.....	32
16.8. Koszty ogólnego zarządu.....	33
16.9. Koszty odsetkowe.....	33
16.10. Pozostałe koszty finansowe.....	33
16.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia przedmiotów poleasingowych.....	33
17. Podatek dochodowy.....	34
17.1. Obciążenie podatkowe.....	34
17.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej.....	34
17.3. Odroczony podatek dochodowy.....	34
18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty.....	35
19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS.....	35
20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	36
21. Leasing.....	37
21.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego.....	37
21.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego.....	37
22. Pozostałe należności.....	39
23. Zapasy.....	39
24. Wartości niematerialne.....	41
25. Rzeczowe aktywa trwałe.....	42
26. Inwestycje w udziały i akcje.....	43
27. Pozostałe aktywa.....	44
28. Rozliczenia międzyokresowe czynne.....	44
29. Świadczenia pracownicze.....	45
29.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	45
29.2. Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.....	45
30. Obligacje, pożyczki i kredyty.....	46
31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.....	46
32. Rezerwy.....	47
32.1. Zmiany stanu rezerw.....	47
33. Pozostałe zobowiązania.....	47
34. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów.....	48
35. Kapitały.....	49
35.1. Kapitał podstawowy.....	49
35.1.1. Prawa akcjonariuszy.....	49
35.1.2. Akcjonariusze o znaczącym udziale.....	49

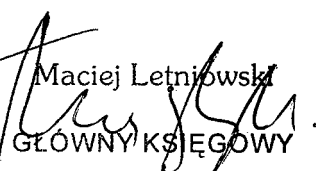
35.2. Kapitał zapasowy	50
35.3. Kapitał rezerwy.....	50
35.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	51
36. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	52
37. Zobowiązania inwestycyjne.....	52
38. Zobowiązania warunkowe	52
38.1. Sprawy sądowe.....	53
38.2. Rozliczenia podatkowe.....	53
39. Informacje o podmiotach powiązanych	54
39.1. Jednostka dominująca całej Grupy	54
39.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę	55
39.3. Jednostki zależne.....	55
39.4. Jednostka pośrednio zależna.....	56
39.5. Wspólne przedsięwzięcie, w którym Spółka jest współnikiem	56
39.6. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	56
39.7. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu.....	56
39.8. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu	56
39.9. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki.....	57
40. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	57
41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	58
41.1. Ryzyko stopy procentowej	58
41.2. Ryzyko walutowe	59
41.3. Ryzyko cen towarów	59
41.4. Ryzyko kredytowe.....	60
41.5. Ryzyko związane z płynnością.....	60
42. Instrumenty finansowe.....	61
42.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	61
42.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	62
42.3. Ryzyko koncentracji.....	63
43. Zarządzanie kapitałem	63
44. Struktura zatrudnienia.....	64
45. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	64

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Działalność kontynuowana			
Przychody			
Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	16.1	648 981 193,16	567 567 208,26
Przychody z tytułu prowizji i opłat	16.2	141 039 189,80	142 043 659,48
Przychody odsetkowe	16.3	245 606 894,52	212 255 207,85
Pozostałe przychody finansowe	16.4	48 818 995,78	37 017 566,51
Przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych	16.5	10 954 197,73	1 172 288,51
Pozostałe przychody operacyjne	16.5	197 256 074,06	164 970 075,40
		5 305 841,27	10 108 410,51
Koszty			
Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	16.6	603 645 564,87	531 759 568,81
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	16.6	208 079 620,13	179 340 122,88
Koszty ogólnego zarządu	16.7	109 254 458,66	114 562 855,09
Koszty odsetkowe	16.8	38 883 451,94	37 242 436,15
Pozostałe koszty finansowe	16.9	46 386 939,91	35 726 203,91
Koszty zbycia przedmiotów poleasingowych	16.10	4 637 662,33	4 296 398,24
Pozostałe koszty operacyjne	16.11	193 891 440,40	160 070 298,38
		2 511 991,50	521 254,16
Wynik brutto		45 335 628,29	35 807 639,45
Obciążenia z tytułu bieżącego podatku dochodowego	17.1	(16 308 595,00)	(19 983 648,00)
Obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17.1	8 302 324,75	12 295 084,11
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego razem		(8 006 270,25)	(7 688 563,89)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		37 329 358,04	28 119 075,56
Zysk/ (strata) z działalności zaniechanej		0,00	0,00
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		37 329 358,04	28 119 075,56
Inne całkowite dochody	16.13	0,00	0,00
CAŁKOWITY DOCHÓD NETTO ZA OKRES		37 329 358,04	28 119 075,56

 Wiceprezes Zarządu
 Konrad Karłowicz

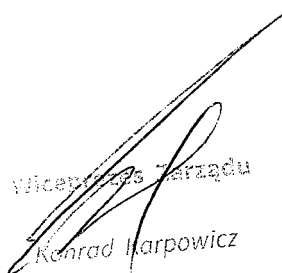

 Prezes Zarządu
 Jakub Kizielowicz

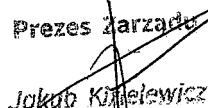

 Maciej Letniowski
 GŁÓWNY KSIĘGOWY

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	1 111 003,56	4 511 391,09
Pochodne instrumenty finansowe		0,00	201 481,28
Należności z tytułu leasingu finansowego	21.2	906 030 869,74	714 815 142,90
Pozostałe należności, w tym:	22	87 324 165,93	67 340 001,89
- należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		673 221,00	0,00
Zapasy	23	29 400 933,72	14 674 762,32
Wartości niematerialne	24	381 879,19	197 530,08
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	25	700 898 317,02	628 804 426,81
- leasing operacyjny		696 618 986,28	622 960 288,67
Inwestycje w udziały i akcje	26	86 229 158,00	86 229 158,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17.3	45 567 324,54	37 264 999,79
Pozostałe aktywa	27	91 524 697,37	105 438 890,47
Rozliczenia międzyokresowe czynne	28	533 906,55	716 448,98
AKTYWA RAZEM		1 949 002 255,62	1 660 194 233,61
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM			
Zobowiązania			
Obligacje, pożyczki i kredyty	30, 36	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40
Pochodne instrumenty finansowe		213 695,78	0,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	31	45 365 955,00	38 638 488,58
Pozostałe zobowiązania, w tym:	33	1 606 196,63	5 767 706,06
- zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		0,00	4 180 568,00
Rezerwy	32	1 285 808,00	1 202 592,00
Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów	34	25 271 921,01	19 129 971,71
Zobowiązania razem		1 509 578 826,65	1 230 555 973,75
Kapitały			
Kapitał podstawowy	35.1	23 817 680,00	23 817 680,00
Kapitał zapasowy	35.2	377 488 326,95	377 474 113,79
Kapitał rezerwowy	35.3	788 063,98	227 390,51
Zyski zatrzymane / niepokryte straty	35.4	37 329 358,04	28 119 075,56
Kapitały razem		439 423 428,97	429 638 259,86
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		1 949 002 255,62	1 660 194 233,61

 Wiceprezes Zarządu
 Konrad Harpowicz

 Prezes Zarządu
 Jakub Kizielewicz

 Maciej Letniowski
 GŁÓWNY KSIĘGOWY

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		45 335 628,29	35 807 639,45
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja		111 112 218,47	116 954 787,33
Zwiększenie/(zmniejszenie) wyceny zobowiązań finansowych		(534 138,85)	838 842,90
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności leasingowych, w tym:	21.2	(191 215 726,84)	(196 249 884,56)
- nabycie aktywów przeznaczanych do umów leasingu finansowego		(525 297 450,64)	(476 705 891,33)
- spłata kapitału umów leasingu finansowego (raty miesięczne)		263 422 662,50	231 077 638,70
- spłata kapitału umów leasingu finansowego (rata końcowa)		76 449 636,75	59 333 245,15
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych, w tym:	20	(182 818 772,45)	(180 535 572,84)
- nabycie środków trwałych		(299 960 768,69)	(277 047 334,41)
- wartość księgowa sprzedanych środków trwałych		119 017 789,85	99 457 861,60
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	22	(19 984 164,04)	(5 356 850,42)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	23	(14 726 171,40)	4 082 847,39
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	31, 33	2 565 956,99	12 834 547,62
Przychody (wpływy) z tytułu odsetek		(1 088 674,80)	(240 875,36)
Koszty (wydatki) z tytułu odsetek		43 674 495,84	31 959 038,51
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i pozostałych aktywów	27, 28, 34	20 238 684,83	(24 827 231,57)
Zmiana stanu rezerw	32	83 216,00	(206 490,00)
Podatek dochodowy zapłacony		(16 308 595,00)	(19 983 648,00)
Pozostałe		560 673,47	227 390,51
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(203 105 369,49)	(224 695 459,04)
<i>Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu/ najmu</i>		622 152 849,84	529 057 766,70
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		539 120,75	1 526 835,38
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(1 110 806,09)	(1 790 865,23)
Nabycie inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		0,00	0,00
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(571 685,34)	(264 029,85)
<i>Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu/ najmu</i>		(825 829 904,67)	(754 017 255,59)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji obligacji		250 000 000,00	0,00
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów		781 450 071,75	1 599 196 339,02
Spłata pożyczek/ kredytów		(760 482 721,01)	(1 272 681 840,60)
Dywidendy wypłacone		(28 104 862,40)	(65 498 620,00)
Odsetki otrzymane		1 088 674,80	240 875,36
Odsetki zapłacone		(43 674 495,84)	(31 959 038,51)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		200 276 667,30	229 297 715,27
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(3 400 387,53)	4 338 226,38
Różnice kursowe netto		0,00	0,00
Środki pieniężne na początek okresu		4 511 391,09	173 164,71
Środki pieniężne na koniec okresu	20	1 111 003,56	4 511 391,09

Wiceprezes Zarządu

Konrad Karpowicz

Prezes Zarządu

Jakub Kzieliński

Maciej Letniowski

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone są na stronach od 9 do 64 i stanowią jego integralną część.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Kapitał rezerwowy</i>	<i>Zakumulowany zysk/strata</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	23 817 680,00	377 474 113,79	227 390,51	28 119 075,56	429 638 259,86
Zysk/(strata) netto za okres	0,00	0,00	0,00	37 329 358,04	37 329 358,04
Inne całkowite dochody netto za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeniesienie zysku zatrzymanego na kapitał zapasowy	0,00	14 213,16	0,00	(14 213,16)	0,00
Emisja akcji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wycena programu opcji menadżerskich	0,00	0,00	560 673,47	0,00	560 673,47
Wypłata dywidendy	0,00	0,00	0,00	(28 104 862,40)	(28 104 862,40)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	23 817 680,00	377 488 326,95	788 063,98	37 329 358,04	439 423 428,97
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	23 817 680,00	411 919 177,09	0,00	31 053 556,70	466 790 413,79
Zysk/(strata) netto za okres	0,00	0,00	0,00	28 119 075,56	28 119 075,56
Inne całkowite dochody netto za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przeniesienie zysku zatrzymanego na kapitał zapasowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Emisja akcji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wycena programu opcji menadżerskich	0,00	0,00	227 390,51	0,00	227 390,51
Wypłata dywidendy	0,00	(34 445 063,30)	0,00	(31 053 556,70)	(65 498 620,00)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	23 817 680,00	377 474 113,79	227 390,51	28 119 075,56	429 638 259,86

wiceprezes Zarządu

Konrad Karpowicz

Prezes Zarządu

Jakub Kwaślewicz

Maciej Letniowski

GŁÓWNY KSIĘGOWY

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Prime Car Management S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównywalne za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Prime Car Management S.A. („Spółka”, „jednostka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 24 września 1999 roku. Siedziba Spółki mieści się w Gdańsku, (80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4).

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000013870.

Spółce nadano numer statystyczny REGON 191888626.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest:

- wynajem samochodów osobowych,
- leasing finansowy,
- sprzedaż pojazdów mechanicznych,
- obsługa i naprawa pojazdów mechanicznych,
- pozostałe pośrednictwo finansowe.

Na podstawie uchwały nr 457/2014 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) z dnia 15 kwietnia 2014 roku, z dniem 16 kwietnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym zostało wprowadzone 11.908.840 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Prime Car Management S.A. serii A, B, C, D i E o wartości nominalnej 2,00 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem ISIN: PLPRMCM00048. Zgodnie z uchwałą Zarządu GPW, akcje Spółki notowane są w systemie notowań ciągłych pod nazwą skróconą „PCM” i oznaczeniem „PCM”.

Struktura akcjonariatu spółki dominującej Grupy Prime Car Management S.A. została przedstawiona w nocie 35.1.2.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest jednostkowym sprawozdaniem finansowym. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiada 100% udziałów w spółce Masterlease Sp. z o.o., 100% akcji w spółce Futura Leasing S.A. oraz 100% udziałów w spółce MasterRent24 Sp. z o.o. (dawniej Futura Prime Sp. z o.o.).

Udziały w Masterlease Sp. z o.o., Futura Leasing S.A. oraz MasterRent24 Sp. z o.o. zostały ujęte w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym według ceny nabycia. Prime Car Management S.A. ocenie, że nie ma z tego tytułu konieczności dokonywania odpisu wartości.

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 27 marca 2017 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Prime Car Management S.A. dostępne jest w siedzibie Spółki w Gdańsku przy ul. Polanki 4 oraz na stronie internetowej www.primecar.pl.

3. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodził:

- Jakub Kizielewicz – Prezes Zarządu,
- Konrad Karpowicz – Wiceprezes Zarządu.

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu Spółki nie zmienił się.

4. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości, nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w złotych.

Aktywa Spółki zostały zaprezentowane w bilansie według stopnia płynności, natomiast zobowiązania według terminu wymagalności.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od daty bilansowej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

4.1. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty.

5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 27 marca 2018 roku.

6. Inwestycje Spółki

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych:

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale	
			31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Futura Leasing S.A.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4		100,00%	100,00%
Masterlease Sp. z o. o.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	wynajem samochodów osobowych, leasing finansowy, sprzedaż pojazdów mechanicznych, obsługa i naprawa pojazdów mechanicznych	100,00%	100,00%
MasterRent24 Sp. z o.o.*	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4		100,00%	100,00%

*Dawniej Futura Prime Sp. z o.o.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

7.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które uważane są za właściwe w danych warunkach. Wartości rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na okresy bieżące jak i przyszłe.

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zaliczane są do umów leasingu finansowego.

7.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Spółka odrocza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym współmierność kosztów i przychodów serwisowych. Spółka w celu wyznaczenia wartości odroczenia przychodów serwisowych stosuje rozkład logarytmiczny przychodów, bazujący na wskaźniku aktualizowanym w cyklach rocznych.

Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz leasingu operacyjnego

Spółka ocenia, czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że strata z tytułu utraty wartości należności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu.

Ponadto w sytuacji, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości należności z tytułu leasingu operacyjnego, Spółka szacuje prawdopodobieństwo ich nieściągalności.

Szczegółową metodologię odpisów aktualizujących należności z tytułu zawartych przez Spółkę umów leasingu przedstawiono w nocie 12.4.7.

Wycena świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych i wykazane w bilansie w pozycji *Rezerwy*. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 29.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów zostały oszacowane jako iloczyn ilości dni niewykorzystanego urlopu przez pracowników wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 oraz ich wynagrodzenia wraz z narzutami wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku i wykazane w bilansie w pozycji *Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów*.

Wartość została przedstawiona w nocie 34.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Spółka wylicza wartość godziwą instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, przy zastosowaniu modeli wyceny, które podlegają niezależnemu sprawdzeniu przed ich zastosowaniem.

Gdzie jest to możliwe, do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji, jednakże w pewnych okolicznościach Zarząd musi stosować własny osąd do oszacowania niepewności (takich jak ryzyko kredytowe, zmienności i korelacje rynkowe). Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na wycenę godziwą niektórych instrumentów finansowych.

Spółka przyjmuje zasadę, że przy początkowym ujęciu wartością godziwą instrumentu pochodnego jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu. Po ich początkowym ujęciu instrumenty pochodne są następnie wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą ponoszone przy ich sprzedaży. Wycena bilansowa instrumentu pochodnego dokonywana jest na podstawie aktualnych projekcji i analiz rynkowych, dotyczących przewidywanego poziomu stopy procentowej.

Głównym elementem instrumentów finansowych są należności z tyt. leasingu finansowego wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7 wartość godziwa tego instrumentu została skalkulowana poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów finansowych związanych z aktywnymi na dzień bilansowy umowami leasingu finansowego. Zastosowana stopa dyskonta jest równa stopie procentowej umów leasingu finansowego zawieranych w okresie 1 miesiąca poprzedzającego datę bilansową.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych oraz wartości końcowej. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość końcowa

W umowach leasingu finansowego szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu środka trwałego przez klienta po zakończeniu okresu leasingu. Wartości końcowe ustalane są na podstawie wartości początkowej przedmiotu leasingu oraz pewnej kwoty umownej, wynikającej z zapisów danej umowy leasingu finansowego i ujmowane są w pozycji inwestycji leasingowej netto. Odzyskanie wartości końcowej przedmiotu leasingu uzależnione jest od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia.

W umowach leasingu operacyjnego, wartość końcowa stanowi przyszłą oszacowaną przez Spółkę wartość rynkową środka trwałego. Wartości końcowe środków trwałych, będących przedmiotem leasingu operacyjnego ustalane są na podstawie bieżących i przyszłych wycen, dokonywanych przez niezależne podmioty zewnętrzne, notowań rynkowych obserwowanych przez Spółkę oraz szacunków Spółki, popartych kilkunastoletnim doświadczeniem na rynku usług leasingu operacyjnego. Spółka dokonuje co pół roku weryfikacji ustalonych wycen wartości końcowej, a skutki zmian wyceny wpływają na wysokość odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach trwania umowy leasingu operacyjnego. W konsekwencji zrealizowania przez Grupę Masterlease celu, jakim była zmiana procesu sprzedaży pojazdów pokontraktowych polegająca na stworzeniu i rozwoju własnej sieci sprzedaży detalicznej pojazdów, co pozwoliło Grupie na znaczące podniesienie rentowności tego procesu, Grupa dostosowała parametry okresowej weryfikacji wycen wartości rezydualnych do poprawionego procesu.

Począwszy od drugiego półrocza 2016 roku okresowe wyceny wartości rezydualnych opierają się o wartości nie większe niż średnia z wycen detalicznej i hurtowej niezależnego operatora „Eurotax”.

Tworzenie rezerw na zobowiązania

Spółka tworzy rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku, w tym z tytułu wydanych gwarancji, poręczeń operacji kredytowych oraz skutków postępowania sądowego.

Rezerwy zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub zależnie od okoliczności, z którymi te zobowiązania się wiążą.

Szczegółowe informacje na temat rezerw na zobowiązania zostały zawarte w nocie 32 do sprawozdania finansowego.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Spółkę:

- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat
Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji.
Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy.

- Zmiany MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016
Zmiany doprecyzowują, że wymogi określone w standardzie mają zastosowanie także do udziałów jednostki w jednostkach zależnych, wspólnych ustaleniach umownych (tj. wspólnych działaniach lub wspólnych przedsięwzięciach), jednostkach stowarzyszonych lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, które zostały sklasyfikowane (lub włączone do grupy do zbycia, która została sklasyfikowana) jako przeznaczone do sprzedaży lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie MSSF 15* (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji* (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej i zaliczki* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- Zmiany do MSR 40: *Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) -- do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 *Niepewność związana z ujemnym podatkiem dochodowym* (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 *Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 *Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017* (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 *Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu* (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

Zarząd ocenia, że nowe standardy i interpretacje nie będą miały istotnego wpływu na sytuację finansową Spółki ani na wyniki działalności oraz na jej przyszłe sprawozdania finansowe, poza nowym MSSF 9. Wpływ MSSF 9 na przyszłe sprawozdanie finansowe przedstawiony został poniżej.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU z 22 listopada 2016 r. do stosowania w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard począwszy od 1 stycznia 2021 roku. MSSF 9 zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dając jednak podmiotom sprawozdawczym możliwość pozostania przy przepisach dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39.

MSSF 9 wprowadza zmiany wpływające na następujące obszary rachunkowości instrumentów finansowych:

- klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych,
- rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz
- rachunkowość zabezpieczeń.

Prime Car Management S.A. w drugiej połowie 2017 r. uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9. Projekt ze strony Prime Car Management S.A. angażował departamenty odpowiedzialne za politykę rachunkowości, sprawozdawczość finansową i zarządzaną, podatki, odpisy aktualizujące wartość instrumentów finansowych, systemy informatyczne oraz działalność operacyjną związaną z udzielaniem oraz monitorowaniem umów leasingowych.

Pierwszy etap projektu zakończył się z końcem września 2017 r. identyfikacją różnic pomiędzy MSR 39 a MSSF 9 oraz działań, które są niezbędne do osiągnięcia zgodności działalności Prime Car Management S.A. z wymogami nowego standardu. W październiku 2017 r. rozpoczął się drugi etap projektu mający na celu wdrożenie zmian wynikających z MSSF 9. W ramach drugiego etapu wdrożenia MSSF 9 zakończonego w grudniu 2017 r. Prime Car Management S.A. koncentrowała się głównie na wypracowywaniu i implementacji modeli służących do ustalania wartości odpisów

aktualizujących opartych na koncepcji strat oczekiwanych, w tym na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań w systemach IT.

Dane porównawcze

Zastosowanie MSSF 9 wymaga zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień, w tym w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagany jest szerszy zakres informacji pozwalających czytelnikowi sprawozdania finansowego zrozumieć wpływ MSSF 9 na utratę wartości aktywów leasingowych oraz na wynik finansowy Prime Car Management S.A.

Prime Car Management S.A. podjęła decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do utraty wartości aktywów leasingowych. Różnice w wartości bilansowej aktywów leasingowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych na dzień 1 stycznia 2018 r.

Utrata wartości ekspozycji leasingowych

MSSF 9 wprowadził nowe podejście do szacowania strat z tytułu ekspozycji kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (*expected loss*) w odróżnieniu od dotychczas stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (*incurred loss*). MSSF 9 uzależnia sposób rozpoznawania strat oczekiwanych w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu rozpoznania ekspozycji. Standard wprowadził trzy podstawowe etapy/ fazy rozpoznawania strat oczekiwanych:

- Etap 1 – w którym klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nie nastąpiły istotne zmiany ryzyka kredytowego, rozumiane jako wzrost prawdopodobieństwa przeklasyfikowania do portfela z utratą wartości (etap 3). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty kredytowe są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.
- Etap 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się z zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego okresu trwania ekspozycji kredytowej.
- Etap 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniały przesłanki utraty wartości aktywa leasingowego). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego okresu trwania ekspozycji

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 było ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do etapu 2. Prime Car Management S.A. wypracowała szczegółowe kryteria definicji istotnego wzrostu poziomu ryzyka bazujące na dwóch następujących założeniach: objęcie klienta dedykowanymi działaniami monitoringu umowy leasingowej, będącymi konsekwencją zidentyfikowania sygnałów wczesnego ostrzegania świadczących o istotnym wzroście ryzyka kredytowego oraz opóźnieniem w spłacie rat leasingowych zgodnie z kryteriami standardu, tj. 30 dni przeterminowania połączone z progmem istotności przeterminowania.

Drugim kluczowym elementem wprowadzonym w MSSF 9 było podejście do szacowania parametrów ryzyka. Prime Car Management S.A. na potrzeby szacowania odpisów z tytułu strat oczekiwanych kontynuuje wykorzystywanie własnych oszacowań parametrów ryzyka bazujące na modelach wewnętrznych, jednak dokonał ich modyfikacji niezbędnych do uwzględnienia wymogów MSSF 9. Prime Car Management S.A. wypracował metodologię dla parametrów modeli oraz zbudował modele zgodne z MSSF 9:

- a) umowy leasingu finansowego zostały podzielone na trzy kategorie ryzyka kredytowego, zgodnie z modelem scoringowym obowiązującym w Grupie Masterlease,
- b) umowy leasingu operacyjnego zostały podzielone na pięć kategorii ryzyka kredytowego, zgodnie z modelem scoringowym obowiązującym w Grupie Masterlease.

Dla każdej z kategorii ryzyka kredytowego, zarówno w leasingu finansowym jak i operacyjnym, wyznaczone zostały wskaźniki PD (*probability of default* - prawdopodobieństwo, iż w horyzoncie czasowym 12 kolejnych miesięcy umowa leasingu przestanie być spłacana). Bazują one na historycznych danych dot. zarówno spłacalności klientów i ich ewentualnych opóźnień płatniczych jak i na fakcie wypowiedzenia umów leasingu finansowego lub operacyjnego. Dodatkowo wskaźniki PD dla każdej z kategorii ryzyka zostały podzielone na dwie podkategorie w zależności od długości przeterminowania należności leasingowych: do 30 dni lub do 90 dni.

Celem wyodrębnienia dwóch dodatkowych podkategorii wskaźnika PD było zastosowanie różnych wskaźników PD dla umowy, których należności są przeterminowane do 30 dni lub do 90 dni. Wskaźniki te dla tych dwóch podkategorii w sposób istotny różnią się od siebie, wpływając tym samym na ostateczną wysokość oczekiwanych strat kredytowych.

Dodatkowym parametrem modelu kalkulującego oczekiwane starty kredytowe jest współczynnik LGD (*loss given default* – wyrażona procentowo strata w przypadku zrealizowania się zdarzenia opisanego przez PD). Wskaźnik ten jest szacowany na podstawie danych historycznych poniesionych strat kredytowych w perspektywie ostatnich 36 miesięcy poprzedzających moment kalkulacji. Dla umów wypowiedzianych pow. 360 dni wskaźnik LGD przyjmowany jest na poziomie 100%.

Ostatnim niezbędnym do określenia parametrem modelu jest ustalenie wysokości ekspozycji kredytowej w momencie wypowiedzenia umowy lub w momencie zaistnienia przesłanki utraty wartości aktywa leasingowego, tzw. EAD (*exposure at default*). Do ustalenia wysokości EAD brany jest pod uwagę harmonogram umów leasingowych.

Ostatecznie oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji kredytowej oszacowanych wartości parametrów PD (*probability of default*), LGD (*loss given default*) i EAD (*exposure at default*), a finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od etapu w horyzoncie 12 miesięcy lub pozostałym okresie trwania umowy leasingowej). Oszacowane parametry nie podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych. Spółka analizuje wpływ danych makroekonomicznych na obceny kształt modelu.

Prime Car Management S.A. przygotowała zmiany dotychczasowych rozwiązań informatycznych w celu implementacji nowego sposobu kalkulacji odpisu w systemach. Zmiany zostały zaimplementowane w systemach produkcyjnych w grudniu 2017 roku. Zastosowanie nowych wytycznych zgodnych z MSSF 9 wpłynęło na wzrost odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów leasingowych. Łączna wartość dodatkowych odpisów aktualizujących ujętych w zyskach zatrzymanych wynosi 11.571.045,11 zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na wycenę aktywów finansowych wg stanu na 1 stycznia 2018 r.:

Pozycja	Wartość bilansowa wg MSR 39	Wpływ wdrożenia MSSF 9 - utrata wartości*	Wartość bilansowa wg MSSF 9
Należności z tytułu leasingu finansowego	906 030 869,74	(6 170 927,68)	899 859 942,06
Pozostałe należności	87 311 798,93	(5 400 117,43)	81 911 681,50
Razem	993 342 668,67	(11 571 045,11)	981 771 623,56

* bez wpływu podatku odroczonego.

** kwota dodatkowych odpisów aktualizujących dotyczy nie tylko pozycji „Pozostałe należności” ale również przyszłych należności z tytułu leasingu operacyjnego.

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9.

Łączna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie (11.571.045,11) zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 2.198.498,57 zł pomniejszyły z dniem 1 stycznia 2018 r. saldo zysków zatrzymanych w kwocie (9.372.546,54) zł.

Poza obszarem utraty wartości ekspozycji leasingowych wdrożenie MSSF 9 nie ma wpływu na sprawozdania finansowe Grupy.

MSSF 15 „Przychody”

MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku) ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Kluczowe zmiany zasad w stosunku do MSR 18 regulowane poprzez nowy standard obejmują:

- Przeniesienie kontroli – standard zakłada ujmowanie przychodu dopiero wtedy, gdy klient uzyska kontrolę nad towarem lub usługą i dodatkowo wprowadza wytyczne pozwalające na ustalenie zasadności rozkładania przychodu w czasie lub ujmowania go jednorazowo;
- Zmienne wynagrodzenie – standard zakłada uwzględnienie zmiennych elementów wynagrodzenia w cenie towarów lub usług np. ze względu na wystąpienie kar umownych czy premii od wyników;
- Alokacja ceny transakcyjnej w oparciu o cenę sprzedaży osobnych obowiązków świadczenia – standard wprowadza obowiązek alokacji zapłaty za poszczególne towary lub usługi w przypadku ich sprzedaży w ramach jednej umowy;
- Licencje – standard wprowadza obowiązek ustalania na jaki okres czasu jest przenoszona licencja oraz doprecyzowuje wyliczenie przychodu w przypadku przeniesienia licencji w przedziale czasowym jak i jednorazowo w określonym momencie;
- Wartość pieniądza w czasie – standard zakłada stosowanie korekty ceny transakcyjnej o wartość pieniądza w czasie, chyba że od otrzymania towaru lub usługi do momentu realizacji płatności nie mija więcej niż rok;
- Koszty pozyskania kontraktu – standard wprowadza warunki, które określają czy dany koszt pozyskania kontraktu może być kapitalizowany i amortyzowany równoległe do ujmowania przychodów;
- Ujawnienia – standard wprowadza obowiązek ujawnienia informacji ilościowych i jakościowych dotyczących osądów i ich zmian w zakresie ujęcia przychodów.

Nowy standard nakreśla ramy modelu rozpoznawania przychodu w następujących krokach:

- identyfikacja umowy z klientem
- identyfikacja osobnych obowiązków świadczenia
- ustalenie ceny transakcyjnej
- alokacja ceny do osobnych obowiązków świadczenia
- ujęcie przychodu w momencie gdy spełnione są obowiązki świadczenia.

Grupa świadczy usługi w zakresie leasingu finansowego i operacyjnego, z tego też powodu zdecydowana większość przychodów Grupy podlega pod standard MSR 17 Leasing.

Tym niemniej Grupa przeprowadziła szczegółową analizę wszystkich przychodów biorąc pod uwagę nowy model rozpoznawania przychodów zdefiniowany w MSSF 15.

W efekcie Grupa nie zidentyfikowała istotnych różnic w rozpoznaniu przychodów objętych nowym standardem pomiędzy wymogami MSR 18 a MSSF 15. W związku z tym wdrożenie MSSF 15 nie ma wpływu na kapitały Grupy.

10. Działalność zaniechana

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz dnia 31 grudnia 2016 roku Spółka nie zaniechała żadnej działalności.

11. Zmiana szacunków

W czwartym kwartale 2017 roku zmianie uległa metodologia wyliczania wskaźników LGD (Loss Given Default – wyrażona procentowo strata w przypadku gdy umowa leasingu przestanie być spłacana), używanego do kalkulacji odpisów aktualizujących wartość należności leasingowych. Wskaźnik ten jest szacowany na podstawie danych historycznych poniesionych strat. Zarząd Spółki podjął decyzję o zmianie zakresu badania historycznie podniesionych

strat, z okresu 12-miesięcznego na okres 36-miesięczny. W ocenie Zarządu Spółki 36-miesięczny zakres szacowania wskaźnika LGD precyzyjniej odzwierciedla faktycznie poniesione starty.

Zastosowanie nowych wskaźników LGD wpłynęło na zmniejszenie się odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów leasingowych.

Wpływ zmiany wskaźników LGD na sytuację finansową

Pozycja	Wartość bilansowa wg MSR 39	Wpływ zmiany współczynników LGD	Wartość bilansowa wg MSR 39 po zmianie LGD
Należności z tytułu leasingu finansowego	905 266 838,10	764 031,64	906 030 869,74
Razem	905 266 838,10	764 031,64	906 030 869,74

* bez wpływu podatku odroczonego.

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa zmianie.

Łączna wartość wpływu zmiany metodologii wyliczenia wskaźników LGD w kwocie 764.031,64 zł oraz efekt podatku odroczonego w postaci spadku aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 145.166,01 zł powiększyły zysk netto spółki za rok 2017 w kwocie 618.865,63 zł.

12. Istotne zasady rachunkowości

12.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<u>31 grudnia 2017</u>	<u>31 grudnia 2016</u>
EUR	4,1709	4,4240

12.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>
Urządzenia biurowe	5-8 lat
Środki transportu	3-5 lat
Komputery	2-3 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	10 lat

W przypadku środków trwałych skierowanych do leasingu operacyjnego Spółka stosuje amortyzację liniową w okresie przewidywanym umową przy uwzględnieniu wartości końcowej.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku następnego miesiąca.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Spółka rutynowo sprzedaje składniki rzeczowych aktywów trwałych utrzymywanych z przeznaczeniem na wynajem stronom trzecim. Spółka przenosi takie aktywa w ich wartości bilansowej do zapasów w momencie, w którym zaprzestaje ich wynajmowania i przeznacza je do sprzedaży. Przychody ze sprzedaży takich aktywów ujmuje się jako przychody zgodnie z MSR 18 Przychody i prezentuje się w szyku rozstawnym.

12.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

W spółce nie występują wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne amortyzuje się metodą liniową wg stawki rocznej 20%-50%. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu przyjęcia wartości niematerialnych do użytkowania.

12.4. Leasing

Spółka jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Spółkę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Klasyfikacja leasingu na leasing finansowy lub operacyjny jest dokonywana m.in. w oparciu o następujące kryteria:

- umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę po zakończeniu okresu leasingu,
- umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowa leasingu, niezależnie od typu umowy leasingu, trwa przeciętnie od 2 do 5 lat.

12.4.1 Metoda uznawania przychodów z tytułu leasingu

Przychody z leasingu finansowego rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy leasingowej w sposób odzwierciedlający stałą stopę leasingu od nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto dokonanej przez leasingodawcę w ramach umowy leasingu. Opłaty leasingowe zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę nie zrealizowanych przychodów finansowych, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej przyjętej dla danej umowy leasingowej. Przychody z tytułu leasingu finansowego prezentowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w linii Przychody odsetkowe.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są rozkładane w czasie liniowo przez długość trwania kontraktu i wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w linii Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych.

12.4.2 Inwestycja leasingowa netto

Spółka ujmuje należności netto z tytułu leasingu finansowego w wartości aktywów oddanych do używania korzystającemu. Umowy te są ujmowane w księgach po postawieniu przedmiotu leasingu do dyspozycji leasingobiorcy. Spółka księguje całość przyszłych minimalnych opłat leasingowych oraz początkowych kosztów bezpośrednich jako inwestycję leasingową brutto. Różnica pomiędzy inwestycją leasingową brutto a inwestycją leasingową netto stanowi niezrealizowane przychody finansowe, które są uznawane przez okres trwania leasingu. Dla celów prezentacji bilansowej należności leasingowe wykazuje się w wartości netto, tj. należność leasingowa brutto pomniejszona o niezrealizowane przychody finansowe. Przychody z leasingu rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy według stopy zwrotu leasingu przyjętej dla danej umowy leasingowej.

Dla umów leasingowych opartych na zmiennej stopie procentowej (gdzie wysokość odsetek ustalana jest w oparciu o zmienną stopę rynkową powiększoną o stałą marżę) ustala się, uwzględniając zmianę rynkowej stopy bazowej, nową stopę zwrotu leasingu dla pozostałej części umowy leasingowej, na podstawie której ustala się i ujmuje przychody odsetkowe.

Należności leasingowe denominowane w walutach obcych (inwestycje netto) wycenia się, zgodnie z zapisami zawartymi w umowach leasingowych, po kursie sprzedaży NBP z tabeli NBP datowanej w ostatnim dniu roboczym bezpośrednio poprzedzającym dzień bilansowy.

12.4.3 Bezpośrednie koszty początkowe

Początkowe koszty bezpośrednie - krańcowe koszty związane bezpośrednio z procesem negocjowania umów leasingu i działaniami zmierzającymi do zawarcia umowy leasingu, w tym prowizje płatne od zawartych umów leasingowych są odciążane w czasie jako część inwestycji leasingowej netto i są rozliczone za pomocą stopy zwrotu leasingu w okresie leasingu. Koszty te nie obejmują kosztów ogólnozakładowych.

12.4.4 Wartość końcowa

Szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu środka trwałego przez klienta po zakończeniu okresu leasingu finansowego. Wartość ta jest wyliczana w momencie rozpoczęcia leasingu na podstawie wartości początkowej środka trwałego.

Wartości końcowe są zazwyczaj ustalane na podstawie pewnej kwoty umownej i ujmowane są w pozycji inwestycji leasingowej netto. Odzyskanie wartości końcowej środka trwałego w leasingu jest uzależnione od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia.

12.4.5 Utrata wartości należności leasingowych

Spółka miesięcznie ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności leasingowych bądź grupy należności leasingowych .

Identyfikacja przesłanek utraty wartości oraz wycena należności leasingowych Spółki dokonywana jest kwartalnie w terminach zapewniających ujęcie wyników wyceny w sprawozdaniu finansowym Spółki, a także w każdym istotnym przypadku zaistnienia zdarzeń mającym wpływ na klasyfikację należności leasingowych bądź ich wycenę. Spółka na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny występowania przesłanek utraty wartości składników należności leasingowych.

Identyfikacja pojedynczego zdarzenia wskazującego na utratę wartości może nie być możliwa. Utratę wartości może spowodować efekt kilku zdarzeń. Dlatego też identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy ze Spółką oraz jej otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się klienta z zobowiązań wobec Spółki obejmujące między innymi następujące zdarzenia:

- znaczące trudności finansowe,
- niedotrzymywanie warunków umowy, niespłacanie lub zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej,
- przyznanie przez Spółkę klientowi udogodnienia, którego w normalnych warunkach by nie udzieliła ze względu na trudną sytuację finansową klienta,
- wysoce prawdopodobna upadłość klienta.

W przypadku niedotrzymania warunków umowy lub poprzez zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej, przesłanką utraty wartości w ocenie Spółki jest 90 dniowe opóźnienie spłaty istotnej kwoty zobowiązań. Warunek jest stosowany przez Spółkę wobec wszystkich leasingobiorców.

12.4.6 Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Spółka dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Spółka dokonuje spisania należności leasingowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,

- nieskuteczność egzekucji należności Spółki stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego,
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

12.4.7 Ustalanie odpisów aktualizujących

Jeśli istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wówczas dokonywana jest ocena występowania straty gdzie kwota odpisu aktualizacyjnego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą przyszłych oszacowanych przepływów. Wartość inwestycji leasingowej netto obniża się przez dokonanie odpisu. Kwotę odpisu aktualizującego wartość bieżącą należności z tytułu leasingu finansowego ujmuje się w zysku lub stracie w pozycji pozostałe koszty finansowe, natomiast kwotę odpisu aktualizującego wartość bieżącą należności z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się w zysku lub stracie w pozycji pozostałe koszty operacyjne. Poziom odpisów utrzymywanych przez Spółkę, dokonywanych na należności z tytułu leasingu finansowego, składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny pojedynczych aktywów, a także odpisów powstałych na skutek oceny ekspozycji na stratę poniesioną a jeszcze nieujawnioną. Spółka tworzy odpis na poniesione, lecz nie zidentyfikowane straty (IBNR). Odpis ten odzwierciedla poziom straty portfela leasingu finansowego, który wystąpił na skutek zaistnienia zdarzeń utraty wartości, które nie zostały zidentyfikowane przez Spółkę do dnia bilansowego, ustaloną na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyki grupy aktywów objętych procesem wyliczenia odpisu IBNR. Odpis IBNR jest liczony w oparciu o model opierający się na dwóch podstawowych współczynnikach, tj., PD (Probability of Default – prawdopodobieństwo, iż w horyzoncie czasowym 4 kolejnych miesięcy umowa leasingu przestanie być spłacana) oraz LGD (Loss Given Default – wyrażona procentowo strata w przypadku zrealizowania się zdarzenia opisanego przez PD). Wskaźniki te są szacowane na podstawie danych historycznych poniesionych strat. W szacunkach odpisów spółka nie ujmuje strat naliczonych wskutek zdarzeń przyszłych, bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Poziom odpisów utrzymywanych przez Spółkę, dokonywanych na należności z tytułu leasingu operacyjnego, składa się z odpisów wynikających z indywidualnej oceny wiarygodności finansowej klientów, której podstawą jest jakość obsługi bieżących należności wynikających z posiadanych umów leasingu operacyjnego.

Kalkulacja odpisów aktualizujących na należności z tytułu leasingu finansowego i operacyjnego odbywa się na dwóch poziomach: analiza indywidualna umowy lub analiza grupowa.

Analizie indywidualnej podlegają umowy leasingu, które zostały wypowiedziane (w skutek nieprawidłowej obsługi finansowej umowy) bądź umowy, które pozostają aktywne, lecz posiadają należności przeterminowane o ponad 90 dni.

Analiza grupowa obejmuje zarówno odpisy aktualizujące na należności wymagalne i niewymagalne. Analizie grupowej (IBNR) podlegają wszystkie umowy nie poddane analizie indywidualnej (umowy obsługiwane prawidłowo), dla których należności nie są przeterminowane o więcej niż 90 dni.

12.4.8 Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży poleasingowych środków trwałych

Poleasingowe środki trwałe, po ich przejściu od leasingobiorców, są przeklasyfikowane do zapasów. Przychody z tytułu sprzedaży zapasów rozpoznawane są w momencie sprzedaży jako przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych. Odpowiadające im koszty są ujmowane w tym samym momencie jako koszty zbycia przedmiotów poleasingowych.

12.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego

z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.6. Inwestycje w udziały i akcje

Inwestycje w udziały i akcje wykazywane są według kosztu historycznego, po pomniejszeniu o potencjalne odpisy z tytułu utraty wartości.

12.7. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- aktywa przeznaczone do obrotu (wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy),
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności (wyceniane w skorygowanej cenie nabycia przez wynik finansowy),
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (wyceniane w wiarygodnej wartości godziwej przez wynik finansowy lub kapitał z aktualizacji wyceny),
- pożyczki udzielone i należności własne (wyceniane w skorygowanej cenie nabycia przez wynik finansowy).

Spółka posiada aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz pożyczki i należności. Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,

- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Po początkowym ujęciu składniki aktywów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, po uwzględnieniu ewentualnych odpisów aktualizujących. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z nabyciem składników aktywów oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z nabyciem aktywów.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia aktywów z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

12.8. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany,
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Spółka dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

12.9. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych, to przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (IRS). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

12.10. Zapasy

Zapasy obejmują samochody poleasingowe i przedleasingowe, odzyskane przez Spółkę w wyniku procesu windykacji lub wskutek zakończenia umowy. Zapasy ujmowane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty przygotowania samochodu do sprzedaży i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

12.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

12.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

12.13. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

12.14. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tego tytułu różnice wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

12.15. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wpływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

12.16. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z przepisami prawa pracownicy Spółki mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez Spółkę. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

12.17. Płatności w formie akcji

W Spółce nie występują płatności w formie akcji poza opisanym w pkt. 35.3 programem motywacyjnym dla kluczowych osób zarządzających Spółką.

12.18. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zysk nie jest dzielony na cele pracownicze i fundusze specjalne.

12.19. Podatki

12.1.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

12.1.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, nie zaś natomiast w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

12.1.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz,
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

12.20. Wycena do wartości godziwej

Spółka wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Ponadto, wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zostały ujawnione w nocie 42.1.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Spółki.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Spółka stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Spółka ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Podsumowanie istotnych polityk rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej

Spółka określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych. Spółka systematycznie analizuje zmiany wyceny do wartości godziwej oraz główne założenia użyte do wyceny.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Spółka ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

13. Segmenty operacyjne

Zgodnie z MSSF 8, Spółka nie ma obowiązku ujawniania informacji na temat segmentów operacyjnych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

14. Sezonowość i cykliczność

W okresie sprawozdawczym w działalności Grupy Prime Car Management S.A. nie wystąpiła istotna dla świadczonych usług sezonowość i cykliczność.

15. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Spółki

15.1. Emisja obligacji

W dniu 18 grudnia 2017 roku Zarząd Spółki podjął uchwałę w sprawie emisji do 2.500 (słownie: dwa i pół tysiąca) sztuk obligacji na okaziciela serii 1/2017, niemających formy dokumentu, o wartości nominalnej 100.000,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej nie większej niż 250.000.000,00 zł oraz zatwierdzenia Warunków Emisji Obligacji Serii 1/2017.

W dniu 21 grudnia 2017 roku Zarząd Spółki dokonał emisji i przydziału obligacji serii 1/2017. Wszystkie obligacje serii 1/2017 zostały prawidłowo opłacone przez wszystkich inwestorów, na rzecz których dokonano przydziału. Wyemitowanych zostało 2.500 sztuk zabezpieczonych obligacji na okaziciela, niemających formy dokumentu, o wartości nominalnej 100.000,00 zł każda i łącznej wartości nominalnej 250.000.000,00 zł.

Obligacje serii 1/2017 są oprocentowane, a odsetki będą płatne w okresach kwartalnych. Oprocentowanie jest zmienne, ustalane w oparciu o stawkę WIBOR 3M, powiększoną o marżę w wysokości 1,7%.

Wykup Obligacji Serii 1/2017 nastąpi w dniu 21 grudnia 2020 r.

Obligacje są zabezpieczone i będą uprawniać wyłącznie do świadczeń pieniężnych. Zabezpieczenie Obligacji Serii 1/2017 stanowią m.in. zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych oraz praw należących do Spółki, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym Spółki, a także poręczenia udzielone przez spółki z Grupy Kapitałowej.

15.2. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych

- a) Wzrost poziomu należności z tytułu leasingu finansowego z poziomu 714.815.142,90 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku do poziomu 906.030.869,74 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku spowodowany był wzrostem floty samochodów oddanych klientom w leasing finansowy ,
- b) Wzrost poziomu rzeczowych aktywów trwałych z poziomu 628.804.426,81 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku do poziomu 700.898.317,02 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku spowodowany był wzrostem floty samochodów oddanych klientom w leasing operacyjny,
- c) Spadek pozostałych aktywów z poziomu 105.438.890,47 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku do poziomu 91.524.697,37 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku spowodowany był głównie spadkiem wartości udzielonych pożyczek wewnątrzgrupowych,
- d) Wzrost poziomu obligacji, pożyczek i kredytów z poziomu 1.165.817.215,40 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku do poziomu 1.435.835.250,23 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku spowodowany był alokowaniem aktywności spółek Grupy, która zakłada maksymalnie efektywne wykorzystanie środków własnych spółek Grupy oraz dostępnego finansowania zewnętrznego.

16. Przychody i koszty

16.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Razem przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	141 039 189,80	142 043 659,48
Razem przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	141 039 189,80	142 043 659,48

16.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Usługi serwisowe	93 443 139,57	85 709 203,79
Ubezpieczenia	139 240 829,60	115 465 628,74
Windykacja i monitoring	3 318 769,31	2 290 750,66
Prowizje od warsztatów	5 892 441,94	4 973 149,02
Pozostałe przychody	3 711 714,10	3 816 475,64
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	245 606 894,52	212 255 207,85

16.3. Przychody odsetkowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odsetki z leasingu finansowego	45 064 116,76	35 262 383,38
Odsetki od wierzytelności MasterRent24 Sp. z o.o.*	3 054 900,91	1 209 071,45
Noty odsetkowe od nieterminowych płatności	699 978,11	546 111,68
Razem przychody odsetkowe	48 818 995,78	37 017 566,51

*Dawniej Futura Prime Sp. z o.o.

16.4. Pozostałe przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	72 606,67	59 499,15
Odsetki od udzielonych pożyczek	1 015 516,14	185 350,81
Przychody z tytułu udzielonych poręczeń	675 775,91	927 438,55
Otrzymane dywidendy	9 190 299,01	0,00
Razem pozostałe przychody finansowe	10 954 197,73	1 172 288,51

16.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Przychody z remarketingu (sprzedaż samochodów poleasingowych)	197 256 074,06	164 970 075,40
Przychody wewnątrzgrupowe z refakturowania kosztów zawarcia umów	1 495 539,40	1 763 947,16
Odwrocenie odpisów aktualizacyjnych dotyczących leasingu operacyjnego	0,00	1 723 541,93
Odwrocenie odpisów aktualizacyjnych na należności nieleasingowe	114 405,37	1 412 810,82
Wykorzystanie rezerwy na badanie sprawozdań	1,00	0,00
Przychody dodatkowe z wypowiedzianych umów leasingu	1 250 068,47	1 592 482,56
Rozwiązanie rezerwy emerytalnej	0,00	27 470,00
Pozostałe	2 445 827,03	3 588 158,04
Razem pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	202 561 915,33	175 078 485,91

16.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Koszty serwisowe	57 806 880,39	52 817 975,68
Koszty ubezpieczeń	133 446 262,57	109 948 125,02
Koszty opon	11 602 489,71	11 022 198,29
Koszty samochodów zastępczych	1 798 826,54	2 372 499,17
Koszty zawarcia umowy	2 374 326,15	2 361 742,01
Koszty windykacji	1 047 384,43	810 322,03
Pozostałe koszty	3 450,34	7 260,68
Razem koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	208 079 620,13	179 340 122,88

16.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	109 254 458,66	114 562 855,09
Razem amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	109 254 458,66	114 562 855,09

16.8. Koszty ogólnego zarządu

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Usługi obce*	19 842 496,55	18 659 373,66
Wynagrodzenia	14 807 364,26	14 029 856,69
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	2 287 377,14	2 084 456,85
Amortyzacja środków trwałych własnych	1 857 759,81	2 391 932,24
Pozostałe koszty	88 454,18	76 816,71
Razem koszty ogólnego zarządu	38 883 451,94	37 242 436,15

*Usługi obce stanowią grupę kosztów pośrednich obejmującą przede wszystkim: usługi doradcze, audytorskie, koszty marketingu, wynajem i utrzymanie siedziby i oddziałów Spółki, koszty IT oraz koszty pocztowe.

16.9. Koszty odsetkowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odsetki od obligacji	244 812,29	0,00
Odsetki od kredytów	44 217 707,28	32 835 365,53
Opłaty administracyjne dotyczące obsługi finansowania	1 923 528,73	2 890 224,50
Odsetki od pozostałych zobowiązań	891,61	613,88
Razem koszty odsetkowe	46 386 939,91	35 726 203,91

16.10. Pozostałe koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Spisane w straty należności z tytułu leasingu finansowego	1 390 499,70	1 400 917,62
Utworzenie odpisów aktualizacyjnych z tytułu leasingu finansowego	1 681 916,16	1 392 221,82
Różnice kursowe	10 952,99	23 018,24
Koszty z tytułu otrzymanych poręczeń	1 554 293,48	1 480 240,56
Razem pozostałe koszty finansowe	4 637 662,33	4 296 398,24

16.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia przedmiotów poleasingowych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Koszty remarketingu (sprzedaż samochodów poleasingowych)	193 891 440,40	160 070 298,38
Utworzenie odpisów aktualizacyjnych z tytułu leasingu operacyjnego	1 626 560,25	0,00
Spisane w straty należności z tytułu leasingu operacyjnego	7 514,61	75 427,87
Odpisy na należności nieleasingowe	309 050,89	8 198,50
Zawiązanie rezerwy emerytalnej	29 801,00	0,00
Zawiązanie rezerwy na badanie sprawozdań	0,00	25 852,30
Pozostałe koszty	539 064,75	411 775,49
Razem pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych	196 403 431,90	160 591 552,54

17. Podatek dochodowy

17.1. Obciążenie podatkowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Podatek bieżący	(16 308 595,00)	(19 983 648,00)
Podatek odroczony	8 302 324,75	12 295 084,11
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(8 006 270,25)	(7 688 563,89)

17.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zysk / strata brutto	45 335 628,29	35 807 639,45
Stawka podatku dochodowego w %	19%	19%
Podatek dochodowy jaki zostałby skalkulowany jako iloczyn wyniku brutto spółki i stawki podatku dochodowego	(8 613 769,38)	(6 803 451,50)
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego bieżącego i odroczonego wg sprawozdania	(8 006 270,25)	(7 688 563,89)
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym w poz.3, a podatkiem dochodowym wykazanym w rachunku zysków i strat, w tym:	607 499,13	(885 112,39)
<i>amortyzacja samochodów powyżej 20 000 EUR</i>	(454 945,49)	(305 022,65)
<i>koszty polis dla samochodów osobowych powyżej 20 000 EUR</i>	(292 989,06)	(264 549,25)
<i>umorzenie należności</i>	(306 902,61)	(222 305,06)
<i>koszty administracyjne nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów</i>	(120 550,21)	(126 869,60)
<i>podatki i opłaty</i>	(701,58)	(1 028,13)
<i>dwywidendy od spółek zależnych</i>	1 746 156,81	0,00
<i>pozostałe</i>	37 431,27	34 662,30
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(8 006 270,25)	(7 688 563,89)

17.3. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Nadwyżka wartości podatkowej inwestycji leasingowych oraz środków trwałych nad wartością bilansową netto środków trwałych	42 179 737,64	36 540 663,56	5 639 074,08	11 963 332,51
Odpis aktualizacyjny na należności	3 707 670,60	3 100 797,11	606 873,49	(331 384,87)
Rozliczenia międzyokresowe	360 416,59	(1 890 958,09)	2 251 374,68	1 016 629,89
Odszkodowania	(691 619,26)	(462 022,46)	(229 596,80)	(445 761,97)

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Wycena zobowiązań finansowych	(130 757,42)	(29 375,92)	(101 381,50)	158 624,97
Rezerwy	(7 855,76)	5 895,59	(13 751,35)	(66 356,42)
Pozostałe	149 732,15	0,00	149 732,15	0,00
Podatek odroczony	45 567 324,54	37 264 999,79	8 302 324,75	12 295 084,11

Spółka okresowo monitoruje wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego. Biorąc pod uwagę strukturę aktywa, szczególniemu przeglądowi podlega „Nadwyżka wartości podatkowej inwestycji leasingowych oraz środków trwałych nad wartością bilansową netto środków trwałych”.

Grupa weryfikuje szczegółowe źródła aktywa z tytułu podatku odroczonego, analizując strukturę aktywów leasingowych oraz bada stosunek tej pozycji do poziomu aktywów leasingowych. W razie konieczności podejmowane są działania korygujące, m.in. w zakresie modyfikacji polityki amortyzacji przedmiotów leasingu, w celu ograniczenia nadmiernego przyrostu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz ograniczenia ryzyka braku możliwości pokrycia aktywa z przyszłych wyników finansowych Grupy.

Grupa szacuje, że przyszłe kwoty do opodatkowania powinny być wystarczające do pokrycia różnic przejściowych.

18. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Nazwa Akcjonariusza	Kwota wypłaconej dywidendy	Data wypłaty	Dywidenda za rok	Liczba akcji objętych wypłatą	Dywidenda na akcję (w zł)
Akcjonariusze*	28 104 862,40	2017-07-21	2016	11.908.840	2.36
Akcjonariusze*	65 498 620,00	2016-11-30	2015	11.908.840	5.50

*akcjonariat rozproszony

Akcje Prime Car Management S.A. nie są uprzywilejowane w żaden sposób.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie została podjęta decyzja o planowanej wypłacie dywidendy za 2017 rok.

19. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Spółki.

Tabela poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Stan na koniec poprzedniego okresu	30 189,89	1 495,61
Pożyczki udzielone pracownikom	9 000,00	9 000,00
Imprezy integracyjne	0,00	0,00
Pozostałe wydatki	133 432,74	94 646,45
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	150 769,76	132 340,73
Zobowiązania z tytułu Funduszu	38 526,91	30 189,89
Środki na rachunku bankowym	0,00	0,00
(Do zwrotu)/do przekazania na rachunek Funduszu	38 526,91	30 189,89
Saldo po skompensowaniu	0,00	0,00

20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2017 roku jest zbliżona do ich wartości bilansowej, która wynosi 1.111.003,56 zł (31 grudnia 2016 roku: 4.511.391,09 zł).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpiły środki pieniężne o ograniczonej możliwości wykorzystania przez Spółkę.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 481.514.039,39 zł, w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Środki pieniężne w banku w PLN	1 079 606,03	4 488 775,70
Środki pieniężne w kasie w PLN	31 397,53	22 615,39
Razem	1 111 003,56	4 511 391,09
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowe	1 111 003,56	4 511 391,09
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	1 111 003,56	4 511 391,09

Informacja dodatkowa do sprawozdania z przepływów pieniężnych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych		
Zmiana bilansowa	(72 278 239,32)	(63 844 815,36)
Amortyzacja	(111 112 218,47)	(116 954 787,33)
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	1 110 806,09	1 790 865,23
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	(539 120,75)	(1 526 835,38)
Zmiana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(182 818 772,45)	(180 535 572,84)
Zwiększenie/(zmniejszenie) wyceny zobowiązań finansowych		
Zmiana bilansowa stanu obligacji, pożyczek i kredytów	270 018 034,83	327 608 258,54
Zmiana bilansowa wyceny instrumentów pochodnych	415 177,06	(254 917,22)
Wpływy z tytułu emisji obligacji	(250 000 000,00)	0,00
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów	(781 450 071,75)	(1 599 196 339,02)
Splata pożyczek/ kredytów	760 482 721,01	1 272 681 840,60
Splata obligacji	0,00	0,00
Zmiana wyceny zobowiązań finansowych w sprawozdaniu przepływów pieniężnych	(534 138,85)	838 842,90

21. Leasing

21.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Warunki zawieranych przez Spółkę umów leasingu operacyjnego są następujące:

- finansowanie obejmuje okres od 6 do 60 miesięcy, z łącznym limitem przebiegu w czasie trwania umowy do 200.000 km (pojazdy osobowe), lub 300.000 km (pojazdy ciężarowe),
- przedmiotem leasingu mogą być wyłącznie środki transportu,
- gwarantowana pełna obsługa serwisowa, obejmująca opcyjnie m.in. przeglądy techniczne, naprawy gwarancyjne i pogwarancyjne, wymiany opon, samochód zastępczy
- możliwość przedłużenia umowy po zakończeniu pierwotnego okresu umowy,
- klient ma prawo pierwokupu przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy po cenie rynkowej,
- w przypadku zastosowania stopy zmiennej w umowie, opłaty mogą ulec zmianie w wyniku podwyżki stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku przyszłe należności netto z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<u>31 grudnia 2017</u>	<u>31 grudnia 2016</u>
do 1 roku	120 519 728,11	124 477 940,74
w okresie od 1 do 5 lat	113 039 866,13	122 881 983,48
Powyżej 5 lat	0,00	0,00
Razem	233 559 594,24	247 359 924,22

21.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego

Warunki zawieranych przez Spółkę umów leasingu finansowego są następujące:

- umowa jest zawarta na czas oznaczony,
- przedmiotem leasingu mogą być wyłącznie środki transportu,
- korzystający ma prawo wykupu (przeniesienia własności) przedmiotu leasingu za kwotę określoną w umowie po zakończeniu umowy, niższą od ceny rynkowej,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznej użyteczności przedmiotu leasingu,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy na dodatkowy okres lub zawarcia nowej umowy na warunkach rynkowych,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- leasingobiorca za dodatkową opłatą może skorzystać z obsługi serwisowej przedmiotu leasingu.

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie kwoty należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego z wartością bieżącą minimalnych opłat leasingowych należnych na dany dzień bilansowy.

	<u>31 grudnia 2017</u>	<u>31 grudnia 2016</u>
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego powiększona o niezapadłe odsetki	1 021 913 577,19	807 591 633,84
Niezapadłe odsetki	102 906 526,91	81 482 226,56
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego	919 007 050,28	726 109 407,28
Odpis aktualizujący	(12 976 180,54)	(11 294 264,38)
Wartość bilansowa (netto) należności z tytułu leasingu finansowego	906 030 869,74	714 815 142,90

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Należności oceniane indywidualnie brutto w tym:	17 728 407,40	12 655 410,11
Należności przeterminowane	15 401 074,16	10 281 039,47
Odpis aktualizujący	(11 862 618,54)	(10 268 617,38)
Należności oceniane grupowo brutto w tym:	901 278 642,88	713 453 997,17
Należności przeterminowane	9 024 093,74	7 235 516,06
Odpis aktualizujący	(1 113 562,00)	(1 025 647,00)
Razem należności brutto	919 007 050,28	726 109 407,28
Razem odpis	(12 976 180,54)	(11 294 264,38)

Wiekowanie należności przeterminowanych nie objętych odpisem aktualizującym na dzień	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
W okresie od 0 do 30 dni	2 286 621,86	648 354,23
W okresie od 31 do 60 dni	353 539,36	152 650,81
W okresie od 61 do 90 dni	345 014,06	33 177,52
W okresie od 91 do 120 dni	186 404,74	22 697,85
W okresie od 121 do 150 dni	39 023,27	13 199,05
W okresie od 150 do 365 dni	338 231,58	88 624,05
W okresie pow. 365 dni	0,00	0,00
Razem należności przeterminowane nie objęte odpisem aktualizującym	3 548 834,87	958 703,51

Kwota należności (brutto – powiększona o niezapadłe odsetki) z tytułu leasingu finansowego należnych na dzień bilansowy	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
W okresie do 1 roku	260 418 295,54	197 030 319,75
Niegwarantowana wartość rezydualna do 1 roku	63 457 161,00	49 390 370,47
W okresie od 1 do 5 lat	347 570 910,92	337 073 438,10
Niegwarantowana wartość rezydualna od 1 do 5 lat	348 398 165,68	221 609 837,48
Powyżej 5 lat	753 545,42	68 625,11
Niegwarantowana wartość rezydualna powyżej 5 lat	1 315 498,63	2 419 042,93
Razem	1 021 913 577,19	807 591 633,84

Wartość bilansowa (netto) należności z tytułu leasingu finansowego na dzień	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowa	280 777 525,85	234 893 345,98
Długoterminowa	625 253 343,89	479 921 796,92
Razem wartość bilansowa (netto) należności z tytułu leasingu finansowego	906 030 869,74	714 815 142,90

Zmiany odpisów aktualizujących należności z tytułu leasingu finansowego kształtowały się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(11 294 264,38)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(4 475 241,40)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	2 793 325,24
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(12 976 180,54)
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(9 902 042,56)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(4 419 863,11)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	3 027 641,29
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(11 294 264,38)

22. Pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	40 060 935,84	38 465 616,49
Należności od jednostek powiązanych	10 433 338,42	4 389 969,73
Należności z tytułu sprzedaży zapasów	613 806,67	2 236 014,47
Należności od towarzystw ubezpieczeniowych	7 157 854,55	5 739 822,86
Należności z tytułu podatku od towarów i usług	29 097 022,84	16 182 434,49
Należności z tytułu podatku bieżącego	673 221,00	0,00
Pozostałe należności	5 825 861,86	5 351 864,22
Odpisy aktualizujące należności z tyt. leasingu operacyjnego	(6 402 309,18)	(4 775 748,93)
Odpisy aktualizujące należności nieleasingowe	(135 566,07)	(249 971,44)
Razem pozostałe należności	87 324 165,93	67 340 001,89

Zmiany odpisów aktualizujących należności z tytułu leasingu operacyjnego kształtowały się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(4 775 748,93)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(2 395 146,85)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	768 586,60
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(6 402 309,18)
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(6 499 290,86)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(936 116,02)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	2 659 657,95
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(4 775 748,93)

Pozostałe należności na dzień	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowe	87 324 165,93	67 340 001,89
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	87 324 165,93	67 340 001,89

Należności z tytułu leasingu operacyjnego obejmują należności od klientów z tytułu zawartych ze Spółką umów leasingu operacyjnego.

Należności z tytułu sprzedaży zapasów dotyczą sprzedaży pokontraktowych samochodów leasingowych.

23. Zapasy

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Samochody poleasingowe	1 538 024,51	96 060,72
Samochody przedleasingowe	13 091 567,68	14 361 255,73
Inne towary	15 050 356,17	221 994,31
Odpisy aktualizujące	(279 014,64)	(4 548,44)
Razem	29 400 933,72	14 674 762,32

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

---

Zmiany odpisów aktualizujących wartość zapasów kształtowała się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(4 548,44)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(279 014,64)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	4 548,44
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(279 014,64)
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	(313 282,78)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(4 548,44)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	313 282,78
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	(4 548,44)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Wartość przychodów z tytułu sprzedaży zapasów	197 256 074,06	164 970 075,40
Wartość kosztów z tytułu sprzedaży zapasów	(193 891 440,40)	(160 070 298,38)
Wynik na sprzedaży	3 364 633,66	4 899 777,02

24. Wartości niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	415 043,98	415 043,98
Zwiększenie	259 033,51	259 033,51
Zakup wartości niematerialnych i prawnych	259 033,51	259 033,51
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	674 077,49	674 077,49
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	217 513,90	217 513,90
Zwiększenie	74 684,40	74 684,40
Amortyzacja za okres	74 684,40	74 684,40
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	292 198,30	292 198,30
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	197 530,08	197 530,08
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	381 879,19	381 879,19
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	370 721,88	370 721,88
Zwiększenie	44 322,10	44 322,10
Zakup wartości niematerialnych i prawnych	44 322,10	44 322,10
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	415 043,98	415 043,98
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	162 850,05	162 850,05
Zwiększenie	54 663,85	54 663,85
Amortyzacja za okres	54 663,85	54 663,85
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	217 513,90	217 513,90
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	207 871,83	207 871,83
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	197 530,08	197 530,08

Na wartości niematerialne Spółki składają się wyłącznie licencje oprogramowania do obsługi działalności Spółki, m.in. licencje Systemu Obsługi Leasingu LEO.

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 799 482,81	1 622 524,76	6 220 773,82	534 078,98	826 298 902,02	7 259 304,05	843 735 066,44
Zwiększenie	403 481,10	146 397,10	38 401,72	300 779,86	303 381 565,79	9 803 040,87	314 073 666,44
Zakup środków trwałych	403 481,10	146 397,10	38 401,72	263 492,66	290 157 727,82	9 803 040,87	300 812 541,27
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	0,00	37 287,20	10 805 670,34	0,00	10 842 957,54
Pozostałe	0,00	0,00	0,00		2 418 167,63	0,00	2 418 167,63
Zmniejszenie	0,00	(3 860,00)	(1 848 354,19)	0,00	(224 138 075,94)	(7 259 304,05)	(233 249 594,18)
Sprzedaż	0,00	0,00	(1 710 076,62)	0,00	(214 930 446,50)	0,00	(216 640 523,12)
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	0,00	0,00	(3 096 426,46)	(7 259 304,05)	(10 355 730,51)
Likwidacja	0,00	(3 860,00)	(138 277,57)	0,00	(6 111 202,98)	0,00	(6 253 340,55)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	2 202 963,91	1 765 061,86	4 410 821,35	834 858,84	905 542 391,87	9 803 040,87	924 559 138,70
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	426 530,92	1 046 840,15	2 704 841,10	191 797,20	210 560 630,26	0,00	214 930 639,63
Zwiększenie	189 475,16	375 682,83	1 134 437,79	83 479,63	115 663 981,03	0,00	117 447 056,44
Amortyzacja za okres	189 475,16	375 682,83	1 134 437,79	83 479,63	111 911 036,13	0,00	113 694 111,54
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	0,00	0,00	1 748 209,17	0,00	1 748 209,17
Pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	2 004 735,73	0,00	2 004 735,73
Zmniejszenie	0,00	(429,23)	(1 213 500,04)	0,00	(107 502 945,12)	0,00	(108 716 874,39)
Sprzedaż	0,00	0,00	(1 170 955,87)	0,00	(100 389 977,54)	0,00	(101 560 933,41)
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	0,00	0,00	(817 772,29)	0,00	(817 772,29)
Likwidacja	0,00	(429,23)	(42 544,17)	0,00	(1 633 882,09)	0,00	(1 676 855,49)
Pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	(4 661 313,20)	0,00	(4 661 313,20)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	616 006,08	1 422 093,75	2 625 778,85	275 276,83	218 721 666,17	0,00	223 660 821,68
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 372 951,89	575 684,61	3 515 932,72	342 281,78	615 738 271,76	7 259 304,05	628 804 426,81
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 586 957,83	342 968,11	1 785 042,50	559 582,01	686 820 725,70	9 803 040,87	700 898 317,02
	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2016 roku	915 336,48	1 340 025,34	9 597 791,83	348 497,47	747 795 990,38	8 179 244,23	768 176 885,73
Zwiększenie	884 146,33	282 499,42	3 170 167,95	185 581,51	281 911 777,02	7 259 304,05	293 693 476,28
Zakup środków trwałych	658 612,77	282 499,42	694 714,37	110 716,57	269 788 030,36	7 259 304,05	278 793 877,54
Przemieszczenie wewnętrzne	225 533,56	0,00	2 475 453,58	74 864,94	10 317 755,51	0,00	13 093 607,59
Pozostałe	0,00	0,00	0,00		1 805 991,15	0,00	1 805 991,15
Zmniejszenie	0,00	0,00	(6 547 185,96)	0,00	(203 408 865,38)	(8 179 244,23)	(218 135 295,57)
Sprzedaż	0,00	0,00	(5 507 536,72)	0,00	(195 417 325,86)	0,00	(200 924 862,58)
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	(857 473,99)	0,00	(1 892 367,71)	(8 179 244,23)	(10 929 085,93)
Likwidacja	0,00	0,00	(182 175,25)	0,00	(6 099 171,81)	0,00	(6 281 347,06)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2016 roku	1 799 482,81	1 622 524,76	6 220 773,82	534 078,98	826 298 902,02	7 259 304,05	843 735 066,44

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2016 roku	268 171,03	693 962,34	4 870 992,17	127 851,56	197 266 638,93	0,00	203 227 616,03
Zwiększenie	158 359,89	352 877,81	2 345 557,40	63 945,64	115 363 200,70	0,00	118 283 941,44
Amortyzacja za okres	158 359,89	352 877,81	1 762 085,05	63 945,64	111 991 964,49	0,00	114 329 232,88
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	583 472,35	0,00	1 507 289,49	0,00	2 090 761,84
Pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	1 863 946,72	0,00	1 863 946,72
Zmniejszenie	0,00	0,00	(4 511 708,47)	0,00	(102 069 209,37)	0,00	(106 580 917,84)
Sprzedaż	0,00	0,00	(3 980 701,34)	0,00	(100 074 735,08)	0,00	(104 055 436,42)
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	(508 790,17)	0,00	(717 517,18)	0,00	(1 226 307,35)
Likwidacja	0,00	0,00	(22 216,96)	0,00	(1 983 900,99)	0,00	(2 006 117,95)
Pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	706 943,88	0,00	706 943,88
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2016 roku	426 530,92	1 046 840,15	2 704 841,10	191 797,20	210 560 630,26	0,00	214 930 639,63
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	647 165,45	646 063,00	4 726 799,66	220 645,91	550 529 351,45	8 179 244,23	564 949 269,70
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	1 372 951,89	575 684,61	3 515 932,72	342 281,78	615 738 271,76	7 259 304,05	628 804 426,81

W linii *Przemieszczenia wewnętrzne* prezentowane są przemieszczenia samochodów pomiędzy środkami transportu w najmie a własnymi środkami transportu, jak również efekt przekazania samochodów wykorzystywanych w leasingu operacyjnym dla celów leasingu finansowego i odwrotnie. Przemieszczenia wewnętrzne w pozostałych rodzajach środków trwałych dotyczą przeniesienia wartości środka trwałego z zaliczek do odpowiedniej kategorii po oddaniu środka trwałego do użytkowania.

Środki trwałe będące przedmiotem umów leasingu w okresach objętych niniejszym sprawozdaniem w przeważającej części stanowiły zabezpieczenie finansowania udzielonego Grupie PCM.

26. Inwestycje w udziały i akcje

<i>Jednostka</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Futura Leasing S.A.	80-308 Gdańsk ul. Polanki 4		42 999 990,00	42 999 990,00
Masterlease Sp. z o.o.	80-308 Gdańsk ul. Polanki 4	wynajem samochodów osobowych, leasing finansowy, sprzedaż pojazdów mechanicznych, obsługa i naprawa pojazdów mechanicznych	43 225 000,00	43 225 000,00
MasterRent24 Sp. z o.o.*	80-308 Gdańsk ul. Polanki 4		4 168,00	4 168,00
Inwestycje w udziały i akcje razem			86 229 158,00	86 229 158,00

*Dawniej Futura Prime Sp. z o.o.

27. Pozostałe aktywa

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Koszty ubezpieczeń rozliczane w czasie	67 835 329,81	62 014 042,37
Koszty rejestracji pojazdów rozliczane w czasie	1 271 733,11	1 171 562,57
Prowizja bankowa od niewykorzystanego kredytu	30 000,00	0,00
Udzielone pożyczki	17 433 453,20	40 004 005,19
Wierzytelność od MasterRent24 Sp. z o.o.*	4 954 181,25	2 249 280,34
Razem pozostałe aktywa	91 524 697,37	105 438 890,47

*Dawniej Futura Prime Sp. z o.o.

Pozostałe aktywa na dzień	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Krótkoterminowe	51 271 806,88	44 737 886,27
Długoterminowe	40 252 890,49	60 701 004,20
Razem	91 524 697,37	105 438 890,47

Wierzytelność od MasterRent24 Sp. z o.o.

W dniu 20 lutego 2013 roku Prime Car Management S.A. zawarła umowę zakupu spółki BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o., obecnie MasterRent24 Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie o kapitale udziałowym w wysokości 2.850.000 zł.

Łączna cena wszystkich udziałów w MasterRent24 oraz nabytych wierzytelności wyniosła 42,7 mln zł.

Celem transakcji było nabycie portfela należności leasingowych BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o.

Transakcja została rozliczona jako nabycie aktywów – Zarząd Prime Car Management S.A. nie zidentyfikował transakcji jako nabycie aktywów stanowiących przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 3, biorąc pod uwagę szczegóły porozumień rzeczowych.

28. Rozliczenia międzyokresowe czynne

	<i>Rozliczenia międzyokresowe podatku od towarów i usług dla faktur korygujących</i>	<i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów zakupu opony</i>	<i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów dot. szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu</i>	<i>Pozostałe rozliczenia międzyokresowe</i>	<i>RAZEM</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	608 388,68	0,00	49 663,05	58 397,25	716 448,98
Zawiązanie	85 147,72	0,00	89 341,22	59 301,25	233 790,19
Rozwiązanie/ wykorzystanie	(308 272,32)	0,00	(49 663,05)	(58 397,25)	(416 332,62)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	385 264,08	0,00	89 341,22	59 301,25	533 906,55
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	492 921,39	1 994 981,20	0,00	47 008,33	2 534 910,92
Zawiązanie	194 606,68	0,00	49 663,05	58 397,25	302 666,98
Rozwiązanie/ wykorzystanie	(79 139,39)	(1 994 981,20)	0,00	(47 008,33)	(2 121 128,92)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	608 388,68	0,00	49 663,05	58 397,25	716 448,98

Rozliczenia międzyokresowe czynne na dzień	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Krótkoterminowe	533 906,55	716 448,98
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	533 906,55	716 448,98

W toku bieżącej działalności operacyjnej Spółka wystawia faktury korygujące zmniejszające podatek należny. Zgodnie z Ustawą o podatku od towarów i usług zmniejszenie podatku należnego może wystąpić jedynie w sytuacji otrzymania od kontrahenta potwierdzenia odbioru faktury korygującej zmniejszającej podatek należny. Do momentu nieotrzymania potwierdzenia odbioru Spółka aktywuje w bilansie kwotę zmniejszenia podatku należnego wynikającą z wystawionych faktur korygujących.

Zgodnie z zasadą ostrożności, Spółka rozpoznaje dochód związany z refakturowaniem kosztów zakupu opon w okresie umowy leasingowej dopiero w momencie, w którym Spółka jest pewna, że ten dochód zostanie rzeczywiście osiągnięty. W związku z powyższym, netto różnica pomiędzy zafakturowanymi przychodami z tytułu opon nad poniesionymi kosztami zakupu opon jest odraczana w czasie jako rozliczenia międzyokresowe czynne lub bierne.

Zasadą ostrożności Spółka kieruje się również w zakresie rozpoznawania wyniku na szkodach komunikacyjnych przedmiotów leasingu. Jeżeli w opinii Spółki proces księgowego rozliczenia szkody komunikacyjnej nie uległ zakończeniu, wynikający głównie z nieotrzymania przez Spółkę wszystkich dokumentów przychodowych i kosztowych, Spółka dokonuje odroczenia bieżącego dochodu w czasie.

29. Świadczenia pracownicze

29.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016</i>
Na dzień 1 stycznia	41 491,00	68 961,00
Utworzenie rezerwy	29 801,00	0,00
Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy	0,00	27 470,00
Na dzień 31 grudnia	71 292,00	41 491,00

Główne założenia przyjęte przez Spółkę na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Stopa dyskontowa (%)	5,67%	5,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	7,07%	8,04%
Przewidywana nominalna stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00%	5,00%

Zmiana parametrów finansowych będących podstawą szacunku spowodowałaby następującą zmianę rezerwy:

<i>Zmiana parametru</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy</i> <i>na dzień 31 grudnia 2017</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy</i> <i>na dzień 31 grudnia 2016</i>
Wzrost stopy dyskonta o 1%	(11 595,00)	(6 502,00)
Spadek stopy dyskonta o 1%	14 393,00	7 964,00
Wzrost wskaźnika wynagrodzeń o 1%	14 366,00	7 942,00
Spadek wskaźnika wynagrodzeń o 1%	(11 776,00)	(6 599,00)

29.2. Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Spółka nie tworzy rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

30. Obligacje, pożyczki i kredyty

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu obligacji	248 914 277,10	0,00
Zobowiązania z tytułu kredytów	1 186 920 973,13	1 165 817 215,40
Razem obligacje, pożyczki i kredyty	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Obligacje, pożyczki, kredyty na dzień		
Krótkoterminowe	545 434 033,51	518 697 214,56
Długoterminowe	890 401 216,72	647 120 000,84
Razem	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40

Szczegółowy wykaz instrumentów finansowych zaprezentowany został w nocie 42.

31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego*	897 940,54	463 405,24
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*	1 823 468,03	1 597 546,73
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych**	2 459 466,09	5 039 984,23
Zobowiązania z tytułu usług serwisowych	7 737 602,92	7 732 041,88
Zobowiązania wobec towarzystw ubezpieczeniowych	1 676 924,26	1 809 574,72
Zobowiązania z tytułu zakupu niefinansowych aktywów trwałych	27 593 983,21	19 053 401,52
Pozostałe zobowiązania	3 176 569,95	2 942 534,26
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	45 365 955,00	38 638 488,58
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na dzień		
Krótkoterminowe	45 365 955,00	38 638 488,58
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	45 365 955,00	38 638 488,58

*W pozycji Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego Spółka wykazuje nadpłaty od leasingobiorców do zwrotu przez Spółkę. Zobowiązania te są zobowiązaniami nieoprocentowanymi.

**Zobowiązania wobec jednostek powiązanych zostały szczegółowo zaprezentowane w nocie 39.

Warunki powyższych zobowiązań:

- zobowiązania handlowe są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie 30 dni,
- Zobowiązania wobec jednostek powiązanych są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie kilku miesięcy.

32. Rezerwy

32.1. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwa emerytalna</i>	<i>Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych</i>	<i>Rezerwa na koszty opon zimowych</i>	<i>RAZEM</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	41 491,00	667 216,00	493 885,00	1 202 592,00
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	29 801,00	809 409,00	259 104,00	1 098 314,00
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	0,00	(667 216,00)	(347 882,00)	(1 015 098,00)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	71 292,00	809 409,00	405 107,00	1 285 808,00
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	68 961,00	711 009,00	629 112,00	1 409 082,00
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	0,00	667 216,00	290 689,00	957 905,00
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	(27 470,00)	(711 009,00)	(425 916,00)	(1 164 395,00)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	41 491,00	667 216,00	493 885,00	1 202 592,00
Rezerwy na dzień	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016		
Krótkoterminowe	1 036 787,00	962 047,00		
Długoterminowe	249 021,00	240 545,00		
Razem	1 285 808,00	1 202 592,00		

Rezerwa emerytalna jest skalkulowaną przez Spółkę kwotą ewentualnych odpraw emerytalnych dla pracowników.

Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych dotyczy zgłoszonych, lecz nie rozpoczętych na dzień bilansowy napraw szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu.

Rezerwa na koszty opon jest skalkulowaną przez Spółkę kwotą ewentualnej straty, którą Spółka może ponieść w związku z bieżącą obsługą kontraktów leasingowych, mających wkalkulowaną usługę wymiany i zakupu opon zimowych.

33. Pozostałe zobowiązania

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Zobowiązania z tytułu podatku bieżącego	0,00	4 180 568,00
Zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego	1 058 257,87	1 063 998,97
Zobowiązania wobec ZUS	329 470,22	299 277,02
Zobowiązania z tytułu podatku od wynagrodzeń	198 060,00	187 229,00
Pozostałe zobowiązanie niefinansowe	20 408,54	36 633,07
Razem pozostałe zobowiązania	1 606 196,63	5 767 706,06
Pozostałe zobowiązania na dzień	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Krótkoterminowe	1 287 302,74	5 093 882,14
Długoterminowe	318 893,89	673 823,92
Razem	1 606 196,63	5 767 706,06

Zobowiązania wobec jednostek powiązanych zostały szczegółowo zaprezentowane w nocie 39.

34. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów

	<i>Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych (1)</i>	<i>Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego (2)</i>	<i>Rozliczenia międzyokresowe kosztów serwisowych (3)</i>	<i>Badanie sprawozdań (4)</i>	<i>Urlopy (5)</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	13 059 210,55	1 038 418,06	376 219,47	95 352,30	1 354 258,41
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	6 623 961,10	545 312,14	160 927,49	95 351,30	315 689,64
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	(5 271 635,97)	(580 157,69)	(376 219,47)	(95 352,30)	0,00
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	14 411 535,68	1 003 572,51	160 927,49	95 351,30	1 669 948,05
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	11 569 526,39	1 257 738,75	478 546,57	69 500,00	769 997,43
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	6 323 586,28	545 312,14	376 219,47	95 352,30	584 260,98
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	(4 833 902,12)	(764 632,83)	(478 546,57)	(69 500,00)	0,00
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	13 059 210,55	1 038 418,06	376 219,47	95 352,30	1 354 258,41

	<i>Nagrody roczne (6)</i>	<i>Rozliczenia kosztów dot. szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu (7)</i>	<i>Rozliczenia międzyokresowe przychodów wewnątrzgr. (8)</i>	<i>Pozostałe koszty operacyjne (9)</i>	<i>RAZEM</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 138 615,83	0,00	0,00	2 067 897,09	19 129 971,71
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	1 078 133,58	0,00	2 604 733,28	4 247 719,12	15 671 827,65
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	(1 138 615,83)	0,00	0,00	(2 067 897,09)	(9 529 878,35)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 078 133,58	0,00	2 604 733,28	4 247 719,12	25 271 921,01
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	640 173,15	222 111,08	868,90	2 535 226,48	17 543 688,75
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	1 138 615,83	0,00	0,00	2 067 897,09	11 131 244,09
<i>Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy</i>	(640 173,15)	(222 111,08)	(868,90)	(2 535 226,48)	(9 544 961,13)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	1 138 615,83	0,00	0,00	2 067 897,09	19 129 971,71

Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów na dzień

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowe	16 126 216,68	10 523 636,70
Długoterminowe	9 145 704,33	8 606 335,01
Razem	25 271 921,01	19 129 971,71

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Spółka odracza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym współmierność kosztów i przychodów serwisowych.

Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego są kwotą opłat wstępnych, rozliczaną liniowo w trakcie umowy.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów serwisowych obejmują prognozowane przez Spółkę koszty otwartych napraw serwisowych przedmiotów leasingu, stanowiących potencjalne zobowiązanie Spółki wobec warsztatów mechanicznych.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu badania sprawozdań finansowych obejmują całość umownych i nieopłaconych na dzień sporządzenia Sprawozdania finansowego zobowiązań spółki wobec biegłego rewidenta.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu urlopów są potencjalnym zobowiązaniem Spółki wobec pracowników za niewykorzystane urlopy.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu nagród rocznych są zobowiązaniem Spółki wynikającym z umów o pracę.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów dot. szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu dotyczą rozpoznawania wyniku na szkodach komunikacyjnych przedmiotów leasingu. Jeżeli w opinii Spółki proces księgowego rozliczenia szkody komunikacyjnej nie uległ zakończeniu, wynikający głównie z nieotrzymania przez Spółkę wszystkich dokumentów przychodowych i kosztowych, Spółka dokonuje odroczenia bieżącego przychodu w czasie.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu pozostałych kosztów operacyjnych obejmują koszty dotyczące roku 2017, do których faktury wystawione zostały w roku 2018.

35. Kapitały

35.1. Kapitał podstawowy

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Kapitał podstawowy	23 817 680,00	23 817 680,00
Razem kapitał podstawowy	23 817 680,00	23 817 680,00

	<i>Ilość</i>	<i>Wartość</i>
Na dzień 31 grudnia 2017 roku – akcje serii A, B, C, D, E	11 908 840,00	23 817 680,00
Na dzień 31 grudnia 2016 roku – akcje serii A, B, C, D, E	11 908 840,00	23 817 680,00

Wartość akcji: serii A – 1.200.000, serii B – 276.000, serii C – 8.523.500, serii D – 6.000.000, serii E – 7.818.180.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku wszystkie wyemitowane akcje zostały opłacone.

35.1.1. Prawa akcjonariuszy

Akcje serii A, B, C, D i E nie są uprzywilejowane w zakresie prawa głosu, prawa do dywidendy ani podziału majątku w przypadku likwidacji Spółki

35.1.2. Akcjonariusze o znaczącym udziale

	<i>31 grudnia 2017</i>		<i>31 grudnia 2016</i>	
	<i>udział w kapitale</i>	<i>udział w głosach</i>	<i>udział w kapitale</i>	<i>udział w głosach</i>
Aviva PTE BZ WBK S.A.	15,00%	15,00%	12,69%	12,69%
AEGON PTE S.A.	11,36%	11,36%	8,10%	8,10%
Nationale-Nederlanden PTE S.A.	8,00%	8,00%	9,57%	9,57%
Franklin Resources, Inc. <i>(Franklin Templeton Investment Management Ltd. oraz Templeton Asset Management Ltd.)</i>	7,03%	7,03%	7,03%	7,03%
TFI PZU S.A.	5,87%	5,87%	5,87%	5,87%
Aviva Investors Poland TFI S.A.	4,60%	4,60%	5,17%	5,17%
Nationale-Nederlanden Investment Partners TFI S.A.	4,65%	4,65%	5,07%	5,07%
Pozostali	43,49%	43,49%	46,50%	46,50%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

35.2. Kapitał zapasowy

Na dzień 1 stycznia 2017 roku	377 474 113,79
Podwyższenie kapitału zapasowego z zysku roku poprzedniego	14 213,16
Wypłata dywidendy	0,00
Emisja akcji	0,00
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	377 488 326,95
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	411 919 177,09
Wypłata dywidendy	(34 445 063,30)
Emisja akcji	0,00
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	377 474 113,79

35.3. Kapitał rezerwowy

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”).

Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych.

W związku z realizacją Programu Motywacyjnego kapitał zakładowy Spółki zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 1.190.884,00 zł w drodze emisji akcji nowej emisji.

Program Motywacyjny obowiązuje w okresie od 16 czerwca 2016 roku (dzień podjęcia uchwały) do dnia 30 listopada 2024 roku i został podzielony na pięć transz. Okresem trwania Programu Motywacyjnego są lata obrotowe 2016 – 2020.

Warranty Subskrypcyjne przypadające na dany rok realizacji Programu Motywacyjnego, będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym pod warunkiem zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki za dany rok obrotowy, z tym ustaleniem, iż:

- 1) podmiot uprawniony do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki nie wniesie zastrzeżeń do badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki oraz
- 2) pod warunkiem, gdy za dany rok obrotowy wielkość skonsolidowanego zysku netto Grupy Kapitałowej Spółki na 1 (jedną) akcję Spółki (tj. iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy oraz średniej ważonej liczby akcji występujących w ciągu danego okresu wyliczonego zgodnie z MSR 33), wykazanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Spółki, poddanego badaniu biegłego rewidenta i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie Spółki, skorygowanego następnie przez Radę Nadzorczą o wyniki zdarzeń nietypowych, nadzwyczajnych i jednorazowych, niezwiązanych z bieżącą działalnością Spółki, (dalej: „EPS”) będzie wynosił odpowiednio nie mniej niż:

<i>Wartości minimalne EPS za rok obrotowy</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
EPS [zł / akcję]	3,3	3,4	3,7	4,1	4,5

W przypadku niespełnienia warunków, o których powyżej warranty subskrypcyjne za dany rok obowiązywania Programu Motywacyjnego zostaną przydzielone do dodatkowej puli rezerwowej warrantów subskrypcyjnych. Warranty Subskrypcyjne przydzielone do tej puli będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym w każdym z

kolejnych lat obrotowych trwania Programu Motywacyjnego pod warunkiem, że suma EPS za lata począwszy od roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostały przydzielone do puli rezerwowej do roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostają ostatecznie przydzielone, wynosić będzie co najmniej:

<i>Skumulowane wartości minimalne EPS dla poszczególnych Transz</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Warranty Subskrypcyjne z Transzy I	3,3	6,7	10,4	14,5	19
Warranty Subskrypcyjne z Transzy II		3,4	7,1	11,2	15,7
Warranty Subskrypcyjne z Transzy III			3,7	7,8	12,3
Warranty Subskrypcyjne z Transzy IV				4,1	8,6
Warranty Subskrypcyjne z Transzy V					4,5

Plan Programu Motywacyjnego ma wpływ na wynik finansowy Spółki jako element kosztów pracowniczych i będzie ujmowany w takiej samej wysokości jako wzrost wartości kapitału własnego zaliczany do kapitału rezerwowego.

Do wyceny wartości godziwej przyjętego Programu Motywacyjnego użyto modelu Black-Scholes. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych instrumentów kapitałowych, biorąc pod uwagę terminy i warunki, na których instrumenty zostały przyznane. Przy ustalaniu wartości godziwej opcji bierze się pod uwagę tylko warunki rynkowe na datę przyznania; późniejsza zmiana warunków rynkowych nie ma już wpływu na ustaloną wartość godziwą.

Warunkowy przydział opcji menadżerskich nastąpił 19 października 2016 roku. Cena akcji na datę wyceny wynosiła 36,20 zł, zmienność modelu 31,08% zaś przyjęta do wyceny stopa wolna od ryzyka wyniosła 2,03%.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość Programu Motywacyjnego, określona w wartości godziwej wyniosła 788.063,98 zł (31 grudnia 2016: 227.390,51 zł) i odniesiona została w kapitału rezerwowy w korespondencji z kosztami wynagrodzeń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do Programu Motywacyjnego.

	<i>31 grudnia 2017</i>		<i>31 grudnia 2016</i>	
	<i>Liczba opcji</i>	<i>Średnia ważona cena wykonania (w zł)</i>	<i>Liczba opcji</i>	<i>Średnia ważona cena wykonania (w zł)</i>
Występujące na początek okresu	500 000	42,00	0	0,00
Przyznane w danym okresie	0	0,00	500 000	42,00
Umorzone w danym okresie	0	0,00	0	0,00
Wykonane w danym okresie	0	0,00	0	0,00
Wygasłe w danym okresie	35 000	39,64	0	0,00
Występujące na koniec okresu	465 000	39,64	500 000	42,00
Możliwe do wykonania na koniec okresu	0	39,64	0	42,00

Kapitał rezerwowy utworzony został wyłącznie z wycen Programu Motywacyjnego.

35.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

36. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Pożyczkodawca*	Termin spłaty	31 grudnia 2017		31 grudnia 2016	
		Część długoterminowa	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa	Część krótkoterminowa
Konsorcjum Banków	2020-04-30	99 339 755,55	186 146 387,84	285 459 619,60	326 701 065,96
Konsorcjum Banków	2019-05-31	10 752 679,58	25 206 281,43	35 955 620,15	23 403 658,18
Konsorcjum Banków	2020-10-30	48 607 112,93	46 366 554,58	94 964 843,76	47 427 413,28
Konsorcjum Banków	2020-08-31	74 578 585,05	74 438 550,15	149 003 290,38	70 706 051,92
Konsorcjum Banków	2021-01-29	21 550 370,37	12 448 102,08	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2021-05-31	71 002 693,93	33 753 411,40	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2020-03-31	7 051 757,30	4 576 140,38	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2021-04-30	12 378 084,63	4 761 186,49	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2021-10-29	54 008 458,95	20 475 102,41	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2021-10-29	125 606 301,20	46 266 529,66	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2020-10-30	20 980 228,29	7 746 930,54	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2021-08-31	37 455 333,90	12 392 088,12	0,00	0,00
Konsorcjum Banków	2020-11-30	14 413 591,88	5 161 286,20	0,00	0,00
FCA Bank	2019-02-01	852 979,62	1 791 507,37	0,00	0,00
FCA Bank	2019-05-12	334 897,82	1 097 863,71	0,00	0,00
mBank	2020-06-30	8 588 724,70	7 789 773,57	43 355 776,21	16 233 441,55
mBank	2020-12-31	33 985 383,92	11 504 896,35	38 380 850,74	10 544 244,65
mBank	2021-04-30	0,00	0,00	0,00	0,00
mBank	2021-08-31	0,00	0,00	0,00	0,00
Linia Debetowa ING	2018-03-31	0,00	9 314 097,14	0,00	7 586 243,83
Linia debetowa Bank PKO BP	2018-03-31	0,00	2 838 481,84	0,00	7 143 052,48
Linia debetowa BZWBK	2018-03-31	0,00	7 551 113,16	0,00	8 952 042,71
Linia debetowa BGŻBNP	2018-03-31	0,00	53 264,77	0,00	0,00
Linia debetowa mBank	2018-07-04	0,00	23 754 484,32	0,00	0,00
RAZEM		641 486 939,62	545 434 033,51	647 120 000,84	518 697 214,56

* Konsorcjum Banków ING, BZWBK, PKO BP, BGŻ BNP Paribas, HSBC Bank Polska S.A.

W ramach podpisanej umowy kredytowej przez Spółkę, Spółka zobowiązała się do utrzymania szeregu wskaźników finansowych na uzgodnionym z bankami poziomie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie wskaźniki zostały spełnione.

37. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku Spółka nie posiadała zobowiązań inwestycyjnych.

38. Zobowiązania warunkowe

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Poręczenie spłaty kredytu	110 600 000,00	175 600 000,00
Razem zobowiązania warunkowe	110 600 000,00	175 600 000,00

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka udzieliła poręczenia spłaty kredytów dla spółki Masterlease Sp. z o.o.

Kwota 35.600.000,00 zł wynika z umowy poręczenia kredytu dla spółki Masterlease sp. z o.o. w Banku PKO BP S.A.
Kwota 75.000.000,00 zł wynika z umowy poręczenia kredytu dla spółki Masterlease sp. z o.o. w Banku BPH S.A.

Według umowy poręczenia Prime Car Management S.A. gwarantuje spłatę pełnej wysokości zadłużenia spółki Masterlease sp. z o.o. z tytułu zobowiązań kredytowych. Kwota ta w przyszłości może się różnić od kwoty zobowiązania warunkowego wykazanego w niniejszej notcie. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego dokładna kwota zobowiązania warunkowego z w/w tytułu jest trudna do oszacowania.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość zaciągniętych przez Masterlease Sp. z o.o. zobowiązań z tytułu powyższych kredytów wyniosła 33.019.680,57 zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku 53.999.162,99 zł). Oszacowana przez Spółkę wartość godziwa udzielonych gwarancji na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 878.122,92 zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku 1.396.514,68 zł).

38.1. Sprawy sądowe

Charakter prowadzonych przez Spółkę postępowań sądowych związany jest z dochodzeniem roszczeń wynikających z prowadzonej działalności gospodarczej.

38.2. Rozliczenia podatkowe

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami. W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej po zakończeniu ewentualnych postępowań podatkowych.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągnane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypadał termin zapłaty podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki

mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

W roku 2013 w spółce Prime Car Management S.A. rozpoczęło się postępowanie podatkowe prowadzone przez Pomorski Urząd Skarbowy w Gdańsku w sprawie sprawdzenia prawidłowości rozliczeń z budżetem z tytułu podatku od towarów i usług za okres grudzień 2010 – luty 2013. Postępowanie to było wynikiem złożonych przez Spółkę wniosków o stwierdzenie nadpłaty w podatku VAT w związku z wyrokiem ETS z dnia 17 stycznia 2013 roku (C-224/11) dot. opodatkowania podatkiem VAT transakcji ubezpieczeniowych towarzyszących usługom leasingu.

W dniu 4 listopada 2014 roku Prime Car Management S.A. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 13 listopada 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z 12 października 2015 roku utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 8 marca 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 22 czerwca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia skarg, Spółka rozpozna dodatkowy przychód w wysokości odsetek ustawowych od stwierdzonej nadpłaty. Negatywne rozstrzygnięcie nie będzie miało wpływu na wyniki finansowe i sprawozdanie Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie były prowadzone przeciwko Spółce żadne postępowania kontrolne.

39. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi na dzień 31 grudnia 2017 roku za bieżący i poprzedni rok obrotowy.

Podmiot powiązany	Rok zakończony 31 grudnia 2017		Na dzień 31 grudnia 2017	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki zależne / stowarzyszone				
Futura Leasing S.A.	177 154 570,77	93 188 496,21	24 942 663,45	2 245 898,41
Masterlease Sp. z o.o.	5 916 671,76	13 242 808,05	1 924 438,01	0,00
MasterRent24 Sp. z o.o.	2 211 252,41	708 385,91	996 236,96	213 567,68
Podmiot powiązany	Rok zakończony 31 grudnia 2016		Na dzień 31 grudnia 2016	
	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki zależne / stowarzyszone				
Futura Leasing S.A.	138 761 537,82	14 003 265,72	41 952 464,62	5 039 984,23
Masterlease Sp. z o.o.	7 064 893,75	2 343 646,68	2 253 005,11	0,00
MasterRent24 Sp. z o.o.	186 960,00	0,00	184 500,00	0,00

39.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Aktualna struktura akcjonariatu jest rozproszona. Dwóch akcjonariuszy posiada więcej niż 10% akcji Spółki: Aviva PTE BZ WBK S.A. (15,00%) oraz AEGON PTE S.A. (11,36%).

39.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku żaden podmiot nie wywierał znaczącego wpływu na Spółkę.

39.3. Jednostki zależne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała 100% udział w spółkach Futura Leasing S.A., MasterRent24 Sp. z o.o. oraz Masterlease Sp. z o.o..

Transakcje z Futura Leasing S.A.

Spółka zawierała transakcje z Futura Leasing S.A. w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017, głównie w zakresie (kwoty brutto):

- udzielenia dla Spółki przez Futura leasing S.A. poręczenia kredytów; Spółka poniosła koszty w 2017 roku w kwocie 711.857,57 zł, w 2016 roku w kwocie 667.754,97 zł,
- sprzedaży samochodów poleasingowych ze Spółki do Futura Leasing S.A.; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 169461.198,83 zł, w 2016 roku w kwocie 137.579.459,83 zł,
- zakupu samochodów poleasingowych do Spółki z Futura Leasing S.A.; Spółka poniosła wydatki w 2017 roku w kwocie 92.476.638,64 zł, w 2016 roku w kwocie 13.335.510,75 zł,
- refakturowania przez Spółkę na Futura Leasing S.A. kosztów zawarcia umów leasingowych dla Futura Leasing S.A. poprzez sieć handlową Spółki, zgodnie z umową o współpracy z dnia 2 listopada 2009 roku; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 287.334,99 zł, w 2016 roku w kwocie 872.742,07 zł,
- spłaty rat pożyczki udzielonej dla Futura Leasing S.A. przez Spółkę w 2016 roku (Spółka pożyczyła kwotę 40.000.000,00 zł), w 2017 roku nastąpiły spłaty pożyczki w łącznej kwocie 22.570.000,00 zł,
- spłaty odsetek od pożyczki udzielonej Futura Leasing S.A. przez Spółkę, w 2017 roku Spółka otrzymała spłaty odsetek w łącznej kwocie 1.041.096,51 zł, w 2016 roku w kwocie 185.999,77 zł,
- udzielenia przez Spółkę dla Futura Leasing S.A. prawa do korzystania ze znaku towarowego „Masterlease”; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 123.000,00 zł, w 2016 roku w kwocie 123.000,00 zł,
- wypłaty dywidendy dla Spółki, jedynego akcjonariusza Futura Leasing S.A. w kwocie 6.241,940,44 zł.

Transakcje z Masterlease Sp. z o.o.

Spółka zawierała transakcje z Masterlease Sp. z o.o. w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017, głównie w zakresie (kwoty brutto):

- udzielenia dla Spółki przez Masterlease Sp. z o.o. poręczenia kredytów; Spółka poniosła koszty w 2017 roku w kwocie 842.435,91 zł, w 2016 roku w kwocie 812.438,55 zł,
- udzielenia przez Spółkę dla Masterlease Sp. z o.o. poręczenia kredytów; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 675.775,91 zł, w 2016 roku w kwocie 927.438,55 zł,
- sprzedaży samochodów poleasingowych ze Spółki do Masterlease Sp. z o.o.; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 520.435,30 zł, w 2016 roku w kwocie 2.162.931,67 zł,
- zakupu samochodów poleasingowych z Masterlease Sp. z o.o. do Spółki; Spółka poniosła wydatki w 2017 roku w kwocie 11.260.631,69 zł, w 2016 roku w kwocie 1.242.000,00 zł,
- refakturowania przez Spółkę na Masterlease Sp. z o.o. kosztów zawarcia umów leasingowych dla Masterlease Sp. z o.o. poprzez sieć handlową Spółki, zgodnie z umową o współpracy z dnia 1 września 2010 roku; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 55.588,52 zł, w 2016 roku w kwocie 1.924.116,28 zł,
- refakturowania przez Spółkę na Masterlease Sp. z o.o. kosztów administracyjnych, na podstawie umowy o współpracy z dnia 1 września 2010 roku, głównie dotyczących współkorzystania z budynku – siedziby obu Spółek (wynajem budynku, koszty drobnych napraw, konserwacji, ochrony, itp.) oraz usług pocztowych; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 1.593.513,46 zł, w 2016 roku w kwocie 1.923.310,61 zł.

- w ramach optymalizacji wykorzystania środków finansowych, udzielania krótkoterminowych pożyczek przez Prime Car Management S.A. dla Masterlease Sp. z o.o. i od Masterlease Sp. z oo. dla Prime Car Management S.A., co generowało przychody i koszty odsetkowe; Spółka poniosła koszty w 2017 roku w kwocie 25.028,38 zł, w 2016 roku w kwocie 8.720,00 zł; Spółka osiągnęła przychody w 2016 roku w kwocie 4.096,44 zł, w 2017 roku nie udzielała pożyczek dla Masterlease Sp. z o.o.;
- udzielenia przez Spółkę dla Masterlease Sp. z o.o. prawa do korzystania ze znaku towarowego „Masterlease”;
- wynajmu samochodów służbowych dla Spółki od Masterlease Sp. z o.o.; Spółka poniosła koszty w 2017 roku w kwocie 1.114.712,07 zł, w 2016 roku w kwocie 280.441,06 zł;
- wypłaty dywidendy dla Spółki, jedynego udziałowca Masterlease Sp. z o.o. w kwocie 2.948.358,57 zł.

Transakcje z MasterRent24 Sp. z o.o. (dawniej Futura Prime Sp. z o.o.)

Spółka zawierała transakcje z MasterRent24 Sp. z o.o. w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017, głównie w zakresie (kwoty brutto):

- refakturowania przez Spółkę na MasterRent24 Sp. z o.o. kosztów administracyjnych, na podstawie umowy o współpracy z dnia 22 maja 2013 roku dotyczących głównie prowadzenia księgowości i innych usług pomocniczych; Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 110.700,00 zł, w 2016 roku w kwocie 110.700,00 zł,
- refakturowania przez Spółkę na MasterRent24 Sp. z o.o. kosztów administracyjnych, na podstawie umowy podnajmu powierzchni biurowych z dnia 17 kwietnia 2013 roku, umowa dotyczy współkorzystania z budynku – siedziby obu Spółek (wynajem budynku, koszty drobnych napraw, konserwacji, ochrony, itp.); Spółka osiągnęła przychody w 2017 roku w kwocie 8.610,00 zł, w 2016 roku w kwocie 14.760,00 zł,
- wynajmu średnioterminowego samochodów dla MasterRent24 Sp. z o.o. przez Spółkę na potrzeby działalności Short Term Rental oraz świadczenia usług obsługi serwisowej; Spółka osiągnęła w 2017 roku w kwocie 2.091.844,01 zł, w 2016 roku transakcja nie była realizowana;
- wynajmu krótkoterminowego samochodów zastępczych dla Spółki od MasterRent24 Sp. z o.o.; Spółka poniosła koszty w 2017 roku w kwocie 708.385,91 zł, w 2016 roku transakcja nie była realizowana;
- W wyniku transakcji zakupu MasterRent24 Sp. z o.o. Spółka przejęła wierzytelność MasterRent24 Sp. z o.o. wobec dotychczasowego wierzyciela. Na 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa wierzytelności wynosiła 2.795.413,95 zł, na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 2.249.280,34 zł.

39.4. Jednostka pośrednio zależna

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka nie posiadała udziałów niekontrolujących w jakichkolwiek innych spółkach.

39.5. Wspólne przedsięwzięcie, w którym Spółka jest współnikiem

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku spółka nie była udziałowcem wspólnego przedsięwzięcia.

39.6. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi odbyły się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

39.7. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W latach 2016-2017 nie zostały udzielone pożyczki członkom Zarządu Spółki.

39.8. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

W latach 2016-2017 Spółka nie zawierała innych transakcji z członkami Zarządu.

39.9. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

39.9.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	2 009 770,61	1 218 451,28
Nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,00	0,00
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1 091 792,25	48 674,97
Świadczenia pracownicze w formie akcji	355 899,86	95 504,01
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	786 198,42	816 122,27
Nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,00	0,00
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0,00	0,00
Świadczenia pracownicze w formie akcji	0,00	0,00
Razem	4 243 661,14	2 178 752,53

39.9.2 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	2 973 260,47	2 684 612,55
Nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,00	0,00
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0,00	0,00
Świadczenia pracownicze w formie akcji	432 164,12	131 886,50
Razem	3 405 424,59	2 816 499,05

39.9.3 Udziały wyższej kadry kierowniczej (w tym członków Zarządu i Rady Nadzorczej) w programie akcji pracowniczych

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”). Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych.

Opis Programu Motywacyjnego w nocie 35.3.

40. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i dnia 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony 31 grudnia 2017	Rok zakończony 31 grudnia 2016
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego*	133 750,00	133 750,00
Przegląd półroczny	85 600,00	85 600,00
Badanie kowenantów	10 000,00	10 000,00
Usługi doradztwa podatkowego	0,00	0,00
Pozostałe usługi	0,00	0,00
Razem	229 350,00	229 350,00

*Wartości podano zgodnie z umową. Wynagrodzenie Ernst & Young Audit Polska spółka z o.o. spółka komandytowa.

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa PCM, należą kredyty bankowe, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz instrumenty pochodne (swap IRS). Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz należności leasingowe, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

41.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych oraz należności z tytułu umów leasingu, opartych o zmienną stopę procentową.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na całkowite dochody ogółem Spółki.

	Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017			
PLN	0,25%	(1 365 304,66)	(1 105 896,78)
PLN	-0,25%	1 367 740,39	1 107 869,72
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016			
PLN	0,25%	(1 073 430,66)	(869 478,83)
PLN	-0,25%	1 075 894,61	871 474,63

Powyższa analiza wrażliwości wyniku finansowego na potencjalne zmiany stóp procentowych bazują na założeniu, iż zmianie mogą ulec zarówno zobowiązania finansowe, jak i należności leasingowe oparte o zmienną stopę procentową. W powyższych wyliczeniach uwzględniony został wpływ zmiany stopy procentowej do umów leasingu, które były aktywne w 2017 roku.

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

31 grudnia 2017

Oprocentowanie stałe	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	114 393 745,95	122 936 955,62	100 465 887,55	30 392 695,98	7 185 987,63	686 755,91	376 062 028,64
Obligacje pożyczkowe	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Kredyt bankowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Oprocentowanie zmienne	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	161 210 429,01	173 250 025,08	141 582 467,62	42 831 183,79	10 126 918,56	967 817,03	529 968 841,09
Kredyty w rachunku	(43 511 441,23)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	(43 511 441,23)
Kredyt bankowy	(501 922 592,28)	(366 982 898,17)	(238 228 020,72)	(36 276 020,73)	0,00	0,00	(1 143 409 531,90)
Obligacje	0,00	0,00	(248 914 277,10)	0,00	0,00	0,00	(248 914 277,10)
Środki pieniężne w banku	1 079 606,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 079 606,03

31 grudnia 2016

Oprocentowanie stałe	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	113 479 985,40	87 189 346,38	77 836 819,24	34 284 890,74	12 973 369,30	24 860,55	325 789 271,61
Obligacje pożyczkowe	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Kredyt bankowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Oprocentowanie zmienne	<i>1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>5</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	135 507 472,78	104 113 583,90	92 945 647,00	40 939 896,87	15 491 617,14	27 653,61	389 025 871,29
Kredyty w rachunku	(23 681 339,02)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	(23 681 339,02)
Kredyt bankowy	(495 015 875,54)	(361 116 666,95)	(232 661 666,95)	(53 341 666,95)	0,00	0,00	(1 142 135 876,39)
Obligacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Środki pieniężne w banku	4 488 775,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 488 775,70

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

41.2. Ryzyko walutowe

Spółka nie jest narażona na istotne ryzyko walutowe.

41.3. Ryzyko cen towarów

Zdecydowana większość zakupów towarów i usług dokonywanych przez Spółkę związana jest z prowadzoną działalnością operacyjną. Ryzyko wzrostu cen nabywanych przez Spółkę towarów i usług przenoszone jest na klienta.

Grupa okresowo dokonuje również zakupu pojazdów nie dedykowanych zawartym kontraktom leasingowym, korzystając z wynegocjowanych, korzystnych cen od dostawców. Grupa ponosi w związku z tym ryzyko, że nie uda się

jej przekazać pojazdów do umów lub sprzedać ich po cenie wyższej od ceny zakupu. Dotychczasowe doświadczenie nie wskazuje jednak żeby Grupa zrealizowała kiedykolwiek stratę na takiej transakcji.

41.4. Ryzyko kredytowe

Spółka zawiera transakcje z klientami ocenianymi na podstawie systemu scoringowego opracowanego wewnętrznie. Model składa się z kilkunastu czynników. Do jego oszacowania wykorzystano funkcję dyskryminacyjną oraz dane dostępne w wewnętrznych bazach Spółki. Model wyznacza trzy poziomy ryzyka, do których przypisane są odpowiednie procedury postępowania. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Spółki na ryzyko nieściągalnych należności jest pod ścisłą i bieżącą kontrolą.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, zapasy oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Spółki może powstać w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

41.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko płynności przy pomocy opracowanego wewnętrznie narzędzia do zarządzania płynnością. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności zobowiązań, zapotrzebowanie na środki inwestycyjne jak i zapadalność aktywów finansowych (należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2017</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesiące</i>	<i>Od 3 do 12 miesiące</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty, pożyczki oraz obligacje	0,00	208 127 581,00	377 940 720,91	931 213 510,99	0,00	1 517 281 812,89
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	5 959 858,38	0,00	0,00	0,00	0,00	5 959 858,38
Pozostałe zobowiązania**	222 395,76	41 623,33	475 344,89	318 893,89	0,00	1 058 257,87
Instrumenty pochodne	0,00	0,00	0,00	213 695,78	0,00	213 695,78
<i>31 grudnia 2016</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesiące</i>	<i>Od 3 do 12 miesiące</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty, pożyczki oraz obligacje	0,00	161 706 860,40	388 799 920,43	670 578 690,56	0,00	1 221 085 471,39
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	8 447 105,68	0,00	0,00	0,00	0,00	8 447 105,68
Pozostałe zobowiązania**	157 808,31	15 589,36	216 777,38	673 823,92	0,00	1 063 998,97
Instrumenty pochodne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.

** Pozycja ta obejmuje część pozostałych zobowiązań z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego.

42. Instrumenty finansowe

42.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	Poziom	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
		31 grudnia 2017	31 grudnia 2016	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
<i>Aktywa finansowe</i>					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2	1 111 003,56	4 511 391,09	1 111 003,56	4 511 391,09
Należności z tytułu leasingu finansowego	3	906 030 869,74	714 815 142,90	936 472 489,12	737 374 274,24
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	2	0,00	201 481,28	0,00	201 481,28
Pozostałe należności z wyłączeniem należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i podatku VAT (pożyczki i należności)	3	57 553 922,09	51 157 567,40	57 553 922,09	51 157 567,40
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg amortyzowanego kosztu)</i>					
Obligacje, pożyczki i kredyty, w tym:	2	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40
- wyemitowane obligacje	2	248 914 277,10	0,00	248 914 277,10	0,00
- kredyty i pożyczki	2	1 186 920 973,13	1 165 817 215,40	1 186 920 973,13	1 165 817 215,40
Pochodne instrumenty finansowe	2	213 695,78	0,00	213 695,78	0,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*	3	5 959 858,38	8 447 105,68	5 959 858,38	8 447 105,68
Pozostałe zobowiązania**	3	1 058 257,87	1 063 998,97	1 058 257,87	1 063 998,97

*Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.

**Pozycja ta obejmuje część pozostałych zobowiązań z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego.

Wartość księgowa równa jest wartości godziwej – dla kredytów i obligacji – ze względu na to, że pozycje te są oprocentowane zmienną stopą procentową, dla należności handlowych – ze względu na krótki termin zapadalności.

Wartość godziwa pozycji *Należności z tytułu leasingu finansowego* jest zdyskontowaną wartością minimalnych opłat leasingowych. Stopą dyskontową jest stopa odzwierciedlająca bieżące warunki rynkowe i stosowane przez Spółkę marże na poszczególne daty bilansowe. Dla pozostałych pozycji wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Wartości godziwe kredytów i pożyczek Spółki ustalane są przy użyciu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych za pomocą stopy dyskontowej, która odzwierciedla stopę oprocentowania kredytu na koniec okresu sprawozdawczego. Własne ryzyko kredytowe Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku zostało ocenione jako nieistotne.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, Spółka posiadała pochodne instrumenty finansowe (swap IRS – umowy zawarte w trakcie 2016 roku) wycenione w kwocie 213.695,78 zł jako zobowiązanie wyceniane w wartości godziwej zaklasyfikowane do poziomu 2 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach)).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku, Spółka posiadała pochodne instrumenty finansowe (swap IRS – umowy zawarte w trakcie 2016 roku) wycenione w kwocie 201.481,28 zł jako aktywo wyceniane w wartości godziwej zaklasyfikowane do poziomu 2 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach)).

Łączna kwota nominalna kontraktów IRS na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 195.000.000,00 zł, z maksymalnym okresem zapadalności do 28 czerwca 2019 roku.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 ani na dzień 31 grudnia 2016 roku nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

42.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek	Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	72 606,67	0,00	0,00	72 606,67
Należności z tytułu leasingu finansowego	45 764 094,87	0,00	(2 445 947,80)	43 318 147,07
Wierzytelność od MasterRent24 Sp. z o.o.	896 133,61	0,00	0,00	896 133,61
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	1 015 516,14	0,00	0,00	1 015 516,14
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg zamortyzowanego kosztu)</i>				
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(44 047 342,51)	0,00	0,00	(44 047 342,51)
- wyemitowane obligacje	(244 812,29)	0,00	0,00	(244 812,29)
- kredyty i pożyczki	(43 802 530,22)	0,00	0,00	(43 802 530,22)
Pochodne instrumenty finansowe	(415 177,06)	0,00	0,00	(415 177,06)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,00	(10 952,99)	0,00	(10 952,99)
Pozostałe zobowiązania	(891,61)	0,00	0,00	(891,61)
Razem	3 284 940,11	(10 952,99)	(2 445 947,80)	828 039,32

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016

	Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek	Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	59 499,15	0,00	0,00	59 499,15
Należności z tytułu leasingu finansowego	35 808 495,06	0,00	(1 392 221,82)	34 416 273,24
Wierzytelność od MasterRent24 Sp. z o.o.	1 209 071,45	0,00	0,00	1 209 071,45
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	185 350,81	0,00	0,00	185 350,81
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg zamortyzowanego kosztu)</i>				
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(33 090 282,75)	0,00	0,00	(33 090 282,75)
- wyemitowane obligacje	0,00	0,00	0,00	0,00
- kredyty i pożyczki	(33 090 282,75)	0,00	0,00	(33 090 282,75)
Pochodne instrumenty finansowe	254 917,22	0,00	0,00	254 917,22
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,00	(23 018,24)	0,00	(23 018,24)
Pozostałe zobowiązania	(613,88)	0,00	0,00	(613,88)
Razem	4 426 437,06	(23 018,24)	(1 392 221,82)	3 011 197,00

42.3. Ryzyko koncentracji

W Spółce nie występują istotne ryzyka związane z koncentracją.

Poniższe tabele prezentują wskaźniki koncentracji w podziale na rodzaje koncentracji.

Wskaźnik koncentracji w podziale na Grupy Klientów

<i>Udział Klienta we flocie Spółki</i>	<i>Udział procentowy Klientów w danym przedziale</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
0-1%	92,48%	86,18%
1-3%	7,52%	6,47%
3-5%	0,00%	7,34%
pow. 5%	0,00%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na walutę kontraktu

<i>Waluta</i>	<i>Udział procentowy we flocie</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
PLN	100,00%	100,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na region geograficzny

<i>Województwo</i>	<i>Udział procentowy we flocie</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Mazowieckie	38,2%	42,0%
Pomorskie	16,1%	15,8%
Wielkopolskie	9,4%	8,4%
Śląskie	6,9%	5,9%
Dolnośląskie	6,8%	5,9%
Małopolskie	6,0%	5,2%
Kuj.-pom.	6,0%	6,0%
Lubelskie	2,4%	2,3%
Pozostałe	8,2%	8,3%
Razem	100,0%	100,0%

43. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki,

zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Oprocentowane obligacje, kredyty i pożyczki	1 435 835 250,23	1 165 817 215,40
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	46 972 151,63	44 406 194,64
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(1 111 003,56)	(4 511 391,09)
Zadłużenie netto	1 481 696 398,30	1 205 712 018,95
Kapitał własny	439 423 428,97	429 638 259,86
Kapitał razem	439 423 428,97	429 638 259,86
Kapitał i zadłużenie netto	1 921 119 827,27	1 635 350 278,81
Wskaźnik dźwigni	77,13%	73,73%

44. Struktura zatrudnienia

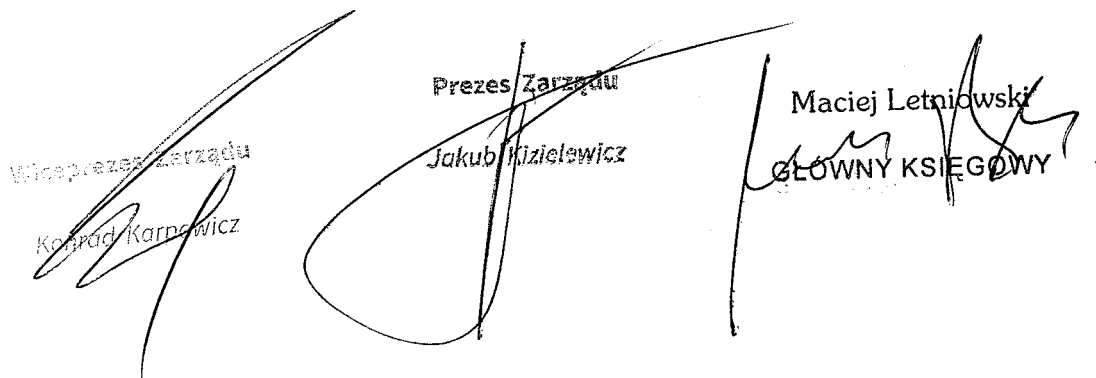
Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zarząd	2	2
Wyższa kadra kierownicza	10	9
Specjaliści	237	220
Razem struktura zatrudnienia	249	231

45. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W Spółce nie wystąpiły zdarzenia po dniu bilansowym, które miałyby istotny wpływ na niniejsze sprawozdanie finansowe.

Gdańsk, 27 marca 2018 roku

Wiceprezes Zarządu
Konrad Karnowicz
Prezes Zarządu
Jakub Kizielewicz
Maciej Letniowski
GŁÓWNY KSIĘGOWY